

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 14.9.2022
COM(2022) 473 final

2022/0289 (NLE)

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING

om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

Gas- och elpriserna nådde rekordnivåer under 2022 och högre nivåer än någonsin efter den ryska invasionen av Ukraina. Under det senaste året har elpriserna i Europa snabbt stigit till en nivå som är mycket högre än under de senaste årtiondena. Denna utveckling är nära kopplad till det höga gaspriset, som ökar priset på el producerad i gaseldade kraftverk, vilket ofta behövs för att tillgodose efterfrågan. Priserna började stiga snabbt förra sommaren när världsekonomin hämtade sig från lättnader av covid-19-restriktionerna. Rysslands invasion av Ukraina har sedermera förvärrat denna situation.

Energipriserna förväntas förbli höga på grund av osäkerheten på marknaden till följd av en rad avbrott i gasförsörjningen, som endast kan förklaras av Rysslands avsiktliga försök att använda energin som ett politiskt vapen. Ytterligare avbrott i den ryska gasförsörjningen till EU under de kommande veckorna eller månaderna kan leda till ännu högre gaspriser, med kedjereaktioner på elpriset och på inflationsnivån och dess inverkan på medborgarna och den övergripande finansiella och makroekonomiska stabiliteten i EU.

Kommissionen är högst medveten om de följder som osäkerheten kring gasförsörjning har på elmarknaden. I medlemsstaterna runt om i Europa har stigande gaspriser lett till högre elpriser, vilket har gjort att gas, och inte kol, har blivit det bränsle som sätter marginalpriset. Samtidigt har tillgången till elproduktion i EU varit lägre än normalt under de senaste månaderna på grund av ökat underhållsarbete vid kraftverk, lägre produktion vid vattenkraftverk och nedstängning av vissa äldre kraftverk.

Samtidigt har rekordhöga temperaturer under sommaren drivit upp efterfrågan på energi för kylning och ökat trycket på elproduktionen. De extrema väderförhållandena har således bidragit till energibrist och höga energipriser, vilket utgör en börda för konsumenterna och industrin och hämmar den ekonomiska återhämtningen. Ytterligare tryck på energi- och livsmedelsråvarupriserna underblåser det globala inflationstrycket, vilket urholkar hushållens köpkraft och ekonomin i stort.

Den dramatiska ökningen av elpriserna som vi observerar pressar hushållen, små och medelstora företag och industrin och riskerar att orsaka större social och ekonomisk skada. Utsatta kunder och energifattiga drabbas hårdast, vilket redan var fallet förra vintern, men de höga priserna påverkar också i allt högre grad medelinkomsthushåll och företag. De riskerar att inte kunna betala sina energiräkningar och står inför valet mellan att behöva betala för energi eller andra

nödvändiga varor, och när det gäller företagen så hotas deras ekonomiska bärkraft och investeringsplaner.

Denna ekonomiska situation kräver omedelbara och samordnade åtgärder på EU-nivå för att mildra de svårigheter som de höga priserna orsakar för konsumenter; inte bara energifattiga och utsatta utan även medelinkomsthushåll och företag. Slutkundspriserna på el har från juli 2021 i genomsnitt ökat med nästan 50 % på årsbasis, och de extraordinära ökningarna förväntas fortsätta inför nästa uppvärmningssäsong och gradvis nå de flesta konsumentavtal. EU:s svar måste samordnas på ett noggrant och holistiskt sätt. Elen måste fortsätta att flöda effektivt runt om i Europa, så att medlemsstaterna kan exportera överskottsel till dem som behöver den mest. Den inre energimarknadens roll för att mildra den nuvarande energikrisens effekter får inte förbises. Acers bedömning av utformningen av EU:s elgrossistmarknad¹ visade att den gränsöverskridande handeln gynnade konsumenterna med behållningar motsvarande 34 miljarder euro under 2021 samtidigt som den bidrog till att jämna ut prisvolatiliteten, och att den förbättrar varje medlemsstats försörjningstrygghet och motståndskraft mot prischocker.

Sammantaget står unionen inför en extraordinär situation. De nuvarande utmaningarna kräver att lämpliga, proportionella och tillfälliga åtgärder vidtas, i en anda av solidaritet, för att ta itu med de allvarliga svårigheter som uppstått på energiområdet och övervinna energikrisen genom gemensam handling.

Kommissionen föreslår därför ett integrerat åtgärdspaket med ett ömsesidigt beroende, som ska införas omedelbart. Dessa åtgärder syftar bland annat till att mildra effekterna av höga elpriser och skydda konsumenterna, samtidigt som fördelarna med den inre marknaden och lika villkor bevaras. Åtgärderna, som möjliggör en gemensam och samordnad EU-reaktion på krisen, bidrar till att uppnå dessa mål genom att ta itu med olika aspekter av den nuvarande situationen, och på så sätt kompletteras och förstärks åtgärdernas effekter. Samtidigt är de helt förenliga med meddelandet av den 8 mars 2022, *REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris* och kommissionens REPowerEU-plan av den 18 maj 2022 som syftar till att avbryta unionens beroende av ryska fossila bränslen så snart som möjligt, dock senast 2027.

---

¹

https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%2520Final%2520Assessment%2520of%2520the%2520EU%2520Wholesale%2520Electricity%2520Market%2520Design.pdf

De mycket höga energipriser som konsumenterna för närvarande står inför genererar enorma ekonomiska vinster, inte bara för elproducenter med lägre marginalkostnader, utan även för företag inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna. Dessa vinster beror främst på gynnsamma externa marknadsfaktorer som orsakas av det ryska kriget och inte på företagens egna ytterligare insatser eller investeringar. Dessa höga energipriser skapar svårigheter för EU:s hushåll och företag samt driver upp inflationen, och nödvändiga stödåtgärder ökar de offentliga utgifterna. Det är därför motiverat att minska efterfrågan på el i hela EU för att minska behovet av gaseldad elproduktion och även omfördela en del av de intäkter som genereras av företag inom de olika energisektorerna, till följd av dessa exceptionella omständigheter, i syfte att minska svårigheterna för energikonsumenter och samhället generellt. En sådan omfördelning kan uppnås genom olika instrument, beroende på omständigheterna inom sektorn, för att tillgängliggöra dessa medel för konsumenter eller projekt som syftar till att stärka unionens energioberoende, inbegripet möjligheten för medlemsstaterna att rikta delar av bidraget till unionsfonderna i en anda av solidaritet eller använda dem på grundval av avtal mellan medlemsstaterna.

Flera medlemsstater har redan vidtagit eller överväger att vidta omfördelningsåtgärder. Åtgärder som enbart vidtas på nationell nivå riskerar dock att skapa ojämlika villkor för företag som är verksamma på EU:s energimarknad. För att skapa lika villkor föreslår kommissionen två kompletterande instrument för att täcka hela energisektorn: a) en åtgärd som tillfälligt inriktar sig på och minskar elproducenternas intäkter, och b) en åtgärd som tillfälligt upprättar ett solidaritetsbidrag från övervinster i fossila sektorer som ingår i denna förordnings tillämpningsområde. Genom att minska elproducenternas intäkter syftar den åtgärd som föreslås i förordningen till att efterlikna det marknadsresultat som producenterna skulle ha kunnat förvänta sig om de globala leveranskedjorna hade fungerat normalt, utan de avbrott i gasförsörjningen som har ägt rum sedan invasionen av Ukraina i februari 2022. Dessutom föreslår kommissionen ett tillfälligt solidaritetsbidrag kopplat till vinster från företag verksamma inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna, som har ökat betydligt jämfört med tidigare år.

Medlemsstaterna kommer att använda intäkterna från solidaritetsbidraget för att ge stöd till hushåll och företag och för att mildra effekterna av de höga energipriserna. De bör också använda intäkterna från denna kortsiktiga åtgärd för finansiering av åtgärder för att minska energiförbrukningen och stödja industrier, vilket därigenom ytterligare stärker unionens energioberoende på längre sikt.

Dessa tillfälliga åtgärder, som omfördelar överintäkter och övervinster för att stödja konsumenterna, gör att kunderna gynnas av lägre kostnader som uppkommer genom lägre produktionskostnader. De påverkar och kompletterar i sig därför inte Europeiska kommissionens pågående arbete med likviditet på finansmarknaderna för energi, EU:s tillfälliga krisram för statligt stöd, prissänkningen på gas och den långsiktiga marknadsutformning såsom tillkännagivet i meddelandet om kortsiktiga interventioner på energimarknaden och långsiktiga förbättringar av elmarknadens utformning, som utfärdades tillsammans med REPowerEU-planen av den 18 maj 2022. Den föreslagna förordningen bevarar fördelarna med den inre marknaden för el i form av inmatningseffektivitet och försörjningstrygghet, samtidigt som efterfrågan på el och de höga gasprisernas inverkan på konsumenternas elräkningar minskar.

2. KRISVERKTYG FÖR EL

Reducering av efterfrågan på el

Som svar på den ökade risken inför den kommande vintern och behovet av att minska den totala efterfrågan på el, bevara bränslelager för elproduktionen och vidta riktade åtgärder för att sänka elpriserna under de dyraste timmarna, i en anda av solidaritet, fastställs i den föreslagna förordningen två mål för att minska efterfrågan på el.

Det första målet kräver att medlemsstaterna vidtar åtgärder för att minska den totala elförbrukningen från alla konsumenter, även de som ännu inte har smarta mätersystem eller anordningar som gör det möjligt att reglera förbrukningen under dagen. Åtgärderna bör vara tillräckligt omfattande och kan till exempel omfatta riktad konsumentinformation och kommunikationskampanjer. I detta avseende skulle det vara tänkbart med en unionsomfattande tillämpning av åtgärden med riktad konsumentinformation. För att specifikt inrikta sig på de dyraste timmarna för elförbrukning, när marginalpriset generellt sätts av gas, föreslår kommissionen dessutom ett obligatoriskt mål om en minskning av bruttoelförbrukningen med minst 5 % under utvalda högpristimmar som täcker minst 10 % av de timmar i varje månad då priserna förväntas vara som högst. Detta obligatoriska mål skulle leda till att man väljer ut i genomsnitt 3–4 timmar per vardag, som normalt motsvarar högbelastningstimmarna men som även kan omfatta timmar då elproduktionen från förnybara energikällor förväntas vara låg och produktion från kraftverk som använder marginell teknik krävs för att täcka efterfrågan. För att ta hänsyn till detta har medlemsstaterna en viss marginal för skönsmässig bedömning när de fastställer dessa timmar. Det bindande målet

riktar sig särskilt till konsumenter som kan vara flexibla genom minskad efterfrågan eller efterfrågeskifte på timbasis. Medlemsstaterna bör få välja lämpliga åtgärder för att uppnå målen för minskad efterfrågan och bör särskilt överväga ekonomiskt effektiva och marknadsbaserade åtgärder såsom auktioner eller anbudsförfaranden för efterfrågefleksibilitet eller icke-förbrukad el. Detta kan innefatta en utvidgning av befintliga system eller nationella incitament för att utveckla efterfrågefleksibilitet. Detta kan också omfatta ekonomiska incitament eller ersättning till deltagande marknadsaktörer i fall där det betalas för ytterligare el som inte förbrukats jämfört med den förväntade normala förbrukningen under timmen utan anbudet. Införandet och genomförandet av sådana åtgärder bör inte påverka tillämpningen av reglerna om statligt stöd.

Baserat på observerad produktion per timme under perioden januari–augusti 2022 skulle en minskning på 5 % under de 10 % av timmarna som uppvisar den högsta efterfrågan på el leda till att den genomsnittliga efterfrågan under dessa timmar uppgår till nivån för de första icke-utvalda timmarna då efterfrågan är som störst. Detta skulle därför leda till en utjämning av användningsprofilen på timbasis. Eftersom gas generellt utgör marginell teknik under timmarna med störst efterfrågan, kan denna riktade minskning på 5 % leda till en minskning av gasförbrukningen på uppskattningsvis 1,2 miljarder kubikmeter under en fyramånadersperiod. Detta motsvarar omkring 3,8 % av gasförbrukningen för el under samma period. Nyligen genomförda studier² visar att den nuvarande potentialen för efterfrågefleksibilitet skulle kunna uppfylla det obligatoriska målet samt sänka elpriserna och öka gasbesparingarna.

Tak för marknadsintäkter från elproduktion genom inframarginell teknik

För det andra fastställs i den föreslagna förordningen ett tillvägagångssätt för att återvinna överintäkter från producenter med lägre marginalkostnader såsom förnybar energi, kärnkraft och brunkol ("inframarginell teknik") genom att fastställa ett tak i efterhand för intäkter per MWh producerad el.

På dagen före-marknaden fastställs elpriserna av de rörliga kostnaderna för den marginella tekniken, dvs. den sista och dyraste elanläggning som behövs för att möta efterfrågan (marginalprissättning). Mot bakgrund av den roll som elpriserna på dagen före-marknaden har som referens för prissättningen på el inom alla övriga marknadstidsramar minskar denna

---

² Study on the quantification of Demand Response (DR) benefits to electricity suppliers and consumers in Europe in 2030 on its way to achieve deep decarbonisation, Compass Lexecon, januari 2021; Demand Side Flexibility potential contribution to 2023 gas reduction, DNV, september 2022

åtgärd den inverkan som tekniken för fastställande av marginaler (vanligtvis kol, i dag ofta gaseldade kraftverk) har på intäkterna för andra producenter med lägre marginalkostnader, såsom de flesta förnybara energikällor, kärnkraft och brunkol. Åtgärden efterliknar de marknadsförhållanden för dessa tekniker som hade kunnat föreligga om de globala leveranskedjorna hade fungerat normalt och inte varit föremål för energianvändningen som vapen genom avbrott i gasförsörjningen.

Genom detta unionsomfattande tillvägagångssätt, som bygger på solidaritetsprincipen, skulle elgrossistmarknaderna fungera lika tydligt som de gör i dagsläget, vilket därigenom säkerställer att de billigaste och mest effektiva kraftverken i EU alltid är först i inmatningsordningen och att medlemsstaterna kan förlita sig på import när så behövs. Detta bevarar incitamentet för att hålla teknik såsom kol- och gaseldade kraftverk, lagringsanläggningar och efterfrågeflexibilitet tillgängliga för drift vid behov, vilket säkerställer en stabil drift av elsystemet under vintersäsongen 2022–2023.

Nivån på taket för marknadsintäkter

Det tak för intäkter som föreskrivs i denna förordning bör fastställas på en nivå som omfattar majoriteten av de inframarginella producenterna i EU och som inte äventyrar befintliga anläggningars tillgänglighet och lönsamhet, och framtida investeringsbeslut för ny inframarginell produktion.

Tillfälliga och kortsiktiga pristoppar kan anses vara ett normalt inslag på en elmarknad och användbara för vissa investerare för att få tillbaka sina produktionsinvesteringar. Den extrema och bestående prisökningen sedan februari 2022 skiljer sig emellertid markant åt från en normal marknadssituation med tillfälliga toppriser eller mer långsiktiga prissvängningar kopplade till konjunkturcykler.

Detta är särskilt relevant när det gäller investeringsbeslut om produktion från förnybara energikällor, vilket är avgörande för att uppnå unionens mål om minskade koldioxidutsläpp. För att inte undergräva lönsamhetsbedömningen när investeringsbeslut fattas bör taket inte sättas under marknadsaktörernas förväntningar på den genomsnittliga elprinsnivån under de timmar då efterfrågan på el var som högst före Rysslands invasion av Ukraina. De genomsnittliga marknadsprisförväntningarna under de timmar då efterfrågan är som högst har de senaste årtiondena legat betydligt under 180 euro/MWh, trots prisskillnader mellan regionerna i unionen. Dessutom visar simuleringar baserade på observerade priser under perioden januari–augusti 2022 att ett tak på 180 euro/MWh skulle ha lett till att de

genomsnittliga intäkterna stabiliseras kring 150 euro/MWh. Denna genomsnittliga intäktsnivå är genomgående högre än den nuvarande utjämnade energikostnaden för inframarginell teknik som omfattas av tillämpningen av taket för intäkter³. De producenter som omfattas av taket kan alltså täcka sina investerings- och driftskostnader. Taket bör därför inte påverka investeringarna i ny inframarginell kapacitet. Kommissionen föreslår därför att taket för intäkter fastställs till 180 euro/MWh, vilket inkorporerar en nödvändig säkerhetsmarginal.

Ett sådant tak bör begränsas till marknadsintäkter i stället för att omfatta de totala produktionsintäkterna (inklusive exempelvis de som härrör från stödsystem), för att undvika att ett projekts ursprungliga förväntade lönsamhet påverkas avsevärt.

Det är nödvändigt att ha ett enhetligt tak för intäkter i hela unionen för att bevara den inre elmarknadens funktion, eftersom den ska upprätthålla prisbaserad konkurrens mellan elproducenter på grundval av olika tekniker, särskilt avseende förnybara energikällor. Eftersom taket kommer att gälla för intäkterna per MWh producerad el kommer prisbildningen på elgrossistmarknaderna inte att påverkas. Inmatningen från kraftverk kommer att fortsätta att ske på grundval av deras effektivitetsnivå, där de med lägre marginalkostnader är först i inmatningsordningen, och den gränsöverskridande handeln med el kommer inte att påverkas.

Medlemsstaterna kommer att behöva införa lämpliga förfaranden för att återvinna överintäkterna från producenterna, eftersom taket för intäkter kan tillämpas vid den tidpunkt då transaktionerna avräknas, eller, om detta inte är möjligt, därefter. Detta beror på skillnader i hur elgrossistmarknaderna fungerar inom olika tidsramar och hur de är organiserade i medlemsstaterna.

Takets omfattning

Taket för marknadsintäkter skulle tillämpas på intäkter från försäljning av el för alla inframarginella producenter, såsom de definieras i förordningen, och omfatta alla marknadstidsramar, oavsett om elhandeln sker bilateralt eller på centraliserade marknadsplatser. Om taket å ena sidan endast skulle tillämpas på vissa tidsramar, eller endast på börser och andra organiserade marknadsplatser, skulle inframarginella producenter kunna få ett incitament att handla med el inom de tidsramar och på de marknadsplatser som inte omfattas av åtgärden. Å andra sidan skulle den föreslagna breda tillämpningen av taket för intäkter bevara incitamenten att ingå långsiktiga energiköpsavtal. Dessa är avgörande för att

---

³ *Energy costs, taxes and the impact of government interventions on investments: final report*, Trinomics, oktober 2020.

konsumenterna ska kunna gardera sig mot prisvolatiliteten, och utgör ett viktigt verktyg för att stimulera investeringar i inframarginell teknik, särskilt förnybar energi. Med hänsyn till att taket för intäkter inte påverkar prisbildningen skulle konsumenterna ha ett intresse av att ingå långsiktiga energiköpsavtal som gör det möjligt för dem att dra direkt nytta av priser som är lägre än på marknaden.

Taket för intäkter kommer att gälla per MWh producerad el. Oavsett i vilken avtalsform elhandeln sker bör taket endast tillämpas på realiserade marknadsintäkter. Detta är nödvändigt för att undvika att man riktar in sig på producenter som inte drar faktiskt nytta av de nuvarande höga elpriserna på grund av att de har säkrat sina intäkter mot fluktuationer på elgrossistmarknaden. I den mån befintliga eller framtida avtalsenliga skyldigheter, såsom avtal om köp av förnybar energi och andra typer av energiköpsavtal eller terminssäkringar, leder till marknadsintäkter från elproduktion som inte överstiger taket, tillämpas inte taket på dem.

Definitionen av relevant inframarginell teknik

Taket för intäkter är tillämpligt på marknadsintäkter från försäljningen av el producerad genom teknik vars marginalkostnader är lägre än taket, såsom vindkraft, solenergi, geotermisk energi, kärnenergi, biomassa, olja och oljerelaterade produkter, vattenkraftverk utan reservoarer etc.

Taket för marknadsintäkter bör dock inte tillämpas på teknik med kostnader för insatsbränsle som leder till en ”break-even-punkt” över taknivån, eftersom detta skulle äventyra sådan verksamhet och i slutändan försörjningstryggheten. Detta gäller till exempel gaseldade och koleldade kraftverk. Sedan invasionen av Ukraina har priserna på naturgas och stenkolk ökat kraftigt⁴, vilket har lett till att ”break-even-punkten” vid produktion ligger över taknivån. Om gaseldade och koleldade kraftverk skulle omfattas av taket för intäkter skulle de inte kunna täcka sina driftskostnader och skulle tvingas lägga ner.

I linje med målen i REPowerEU-meddelandet bör tillämpningen av taket inte hämma incitamenten för investeringar i flexibel produktionsteknik (t.ex. efterfrågefleksibilitet och alla former av lagring) och produktion av el från källor som direkt konkurrerar med naturgas- och gaseldade kraftverk. Taket bör därför inte tillämpas på kraftverk som använder biometan.

Detta är nödvändigt för att bevara incitamenten för dessa tekniker och produktionstyper för att minska gasförbrukningen, vilket framhålls i RePowerEU-meddelandet.

---

⁴ Priset på naturgas steg över 200 euro/MWh och kolpriset över 300 euro/MWh.

För att bevara incitamenten för utveckling av innovativ teknik bör taket för intäkter inte tillämpas på demonstrationsprojekt. I praktiken är detta vanligtvis redan fallet, eftersom ersättningen för demonstrationsprojekt typiskt sett fastställs utanför marknaden (t.ex. i form av fasta intäkter genom inmatningspriser).

I vissa medlemsstater är de intäkter som vissa producenter erhåller redan begränsade genom statliga åtgärder. Dessa producenter gynnas som sådana inte av ökade intäkter till följd av den senaste tidens höjning av elpriserna. Befintliga producenter som omfattas av denna typ av statliga åtgärder bör därför undantas från tillämpningen av taket.

För att undvika en alltför stor administrativ börda och säkerställa en effektiv tillämpning av den föreslagna åtgärden bör medlemsstaterna tillåtas att undanta producenter som producerar el vid anläggningar med en kapacitet som understiger 20 kW från tillämpningen av taket för intäkter.

Omfördelning till slutkunder

Intäktsöverskotten från tillämpningen av taket ska kanaliseras till elslutkunder. Detta omfattar alla köpare av el för egen förbrukning. Vid valet av mottagare av omfördelningen bör medlemsstaterna i så stor utsträckning som möjligt rikta in sig på slutkunderna, oavsett om de är privata eller kommersiella, som är mest utsatta för höga elpriser. Fördelningen av intäktsöverskotten enligt detta instrument påverkar inte tillämpningen av artikel 107 och artikel 108 i EUF-fördraget.

Ta itu med de svårigheter som konsumenterna ställs inför

Slutligen innehåller detta förslag viktiga bestämmelser för att ta itu med de svårigheter som konsumenterna ställs inför till följd av mycket höga energipriser. Den nuvarande krisen innebär en balansgång mellan att ge tillräckligt stöd så att hushållskonsumenter fortsätter att ha tillgång till nödvändig energi, och att se till att incitamenten att spara energi inte undergrävs. Utgångspunkten för åtgärderna är ett fullständigt erkännande av den risk för svårigheter som hushållen står inför, även medelinkomsthushåll, och behovet av stödåtgärder på nationell nivå.

Ett brett spektrum av stödåtgärder har redan införts av medlemsstaterna, exempelvis åtgärder som bygger på verktygslådan. Det har bland annat rört sig om direkt inkomststöd, skatte- och avgiftssänkningar samt rabatter på konsumenternas energiräkningar och åtgärder för att stödja energieffektivitet och lokal produktion av förnybar energi. Medlemsstaterna har också ingripit i elprissättningen – det vill säga genom att fastställa reglerade priser för slutkonsumenterna.

Alla dessa verktyg kommer att fortsätta vara viktiga. Medlemsstaterna bör kunna välja vilka verktyg som passar deras nationella förhållanden bäst. Så långt det är möjligt kommer stöd till konsumenterna också att behöva stödja en minskning av efterfrågan. Det är dock också viktigt att inse att vissa konsumenter redan kan ligga nära den miniminivå av konsumtion som är nödvändig för välbefinnande.

Kommissionen gav vägledning om tillämpningen av statliga ingripanden i prissättningen i meddelandet *REPowerEU: Gemensamma europeiska åtgärder för säkrare och hållbarare energi till ett mer överkomligt pris*⁵ när det gäller utformningen av statliga ingripanden i prissättningen på el, så att de gynnar konsumenterna under den pågående krisen och ökar konkurrensen, vilket gynnar konsumenterna på längre sikt. Enligt direktiv (EU) 2019/944 får dock sådana ingripanden i prissättningen inte omfatta små och medelstora företag och får inte understiga kostnadsnivån.

Konsumenternas rätt att välja den energileverantör som erbjuder dem det bästa priset och den bästa tjänsten står i centrum för den inre elmarknaden. Den konkurrens detta lett till har pressat ned priserna och ökat valmöjligheterna, eftersom konsumenterna inte längre har varit tvungna att förlita sig på etablerade monopolföretag. Konkurrens och val av leverantörer och erbjudanden kommer också att vara en viktig del av genomförandet av den europeiska gröna given, eftersom de gör det möjligt för konsumenterna att dra nytta av den inre marknaden för el och bidra till att uppnå unionens mål för energieffektivitet och förnybar energi.

I enlighet med meddelandet om kortsiktiga interventioner på energimarknaden och långsiktiga förbättringar av elmarknadens utformning anser kommissionen att det kan vara acceptabelt att i den nuvarande situationen utvidga prisregleringen till små och medelstora företag. Med tanke på att EU:s energilagstiftning inte innehåller någon särskild ram för dessa konsumenter, skulle möjligheten för medlemsstaterna att utvidga interventionerna av prissättningen i form av reglerade priser för små och medelstora företag under den aktuella krisen ge dem ett annat verktyg för att hantera dess effekter. Ett sådant tillvägagångssätt återspeglar det faktum att den nuvarande situationen på energimarknaden med höga och volatila gas- och elpriser i grossistledet kan begränsa konkurrensen och skada kunderna bland små och medelstora företag. En sådan möjlighet bör dock bibehålla incitamentet att minska förbrukningen och alltså begränsas till 80 % av kundernas historiska förbrukning.

---

⁵ COM(2022) 108 final.

Statliga ingripanden i prissättningen av el som ligger under produktionskostnaderna skulle kunna vara ett sätt för vissa medlemsstater att direkt mildra krisens konsekvenser för konsumenterna. Sådana åtgärder har dock också betydande inverkan på konkurrensen på detaljhandelsmarknaden, på innovationen och på incitamenten att minska efterfrågan. Därför måste de, även som en krisåtgärd, åtföljas av skyddsåtgärder för att säkerställa icke-diskriminerande behandling av leverantörer och incitament för att minska efterfrågan.

Att se till att den inre marknaden för el ger medlemsstaterna de verktyg och den flexibilitet som krävs för att hantera krisen är en viktig del av den solidaritet som är nödvändig. Det bör dock vara medlemsstaterna som avgör om dessa möjligheter ska användas, eftersom de bäst kan bedöma hur effektiva de är, i synnerhet jämfört med andra verktyg, och att anpassa dem till behovet av att rikta stödet till områden med störst hjälpbehov.

3. SOLIDARITETSBIDRAG

Inte bara elproducerande företag utan också fossilbränslesektorn gynnas av extrema prisökningar på grund av den nuvarande marknadssituationen och genererar vinster som ligger över resultaten från deras vanliga affärsverksamhet. De kraftigt stigande energi- och elpriserna sätter hård press på myndigheter, konsumenter och företag, och det krävs åtgärder för att undvika risken för att priserna når ohållbara nivåer, vilket skulle kunna få större och potentiellt skadliga sociala och ekonomiska konsekvenser. Denna utveckling kräver gemensamma insatser på unionsnivå. EU:s ledare och kommissionen har därför konstaterat att det finns ett akut behov av ytterligare åtgärder för att mildra effekterna av dessa händelser för EU:s medborgare och ekonomiska aktörer och för att avvärja en ännu allvarligare kris.

För att ekonomiskt stödja de åtgärder som krävs för att reagera på nuvarande krissituationer för hushåll och företag måste de som genererar övervinster bidra med en del av dem för att visa sin solidaritet.

Genom denna förordning införs ett solidaritetsbidrag för den fossila industrin som är tillämpligt i alla medlemsstater. Solidaritetsbidraget är en exceptionell och tillfällig åtgärd som är väl avpassad för den nuvarande situationen och som medlemsstaterna skulle vidta i en anda av solidaritet för att mildra de direkta ekonomiska effekterna av de kraftigt stigande energipriserna för myndigheters budgetar, konsumenter och företag i hela unionen.

Genom införandet av ett tillfälligt solidaritetsbidrag säkerställs att dessa sektorer också bidrar i proportion till de vinster som uppstår till följd av krissituationen. Samtidigt är bidraget

utformat så att det garanteras att det finns tillräckliga medel för att finansiera de investeringar som krävs för energiomställningen och ny teknik, även på EU-nivå.

I detta syfte fastställs i detta förslag en åtgärd som består av ett tillfälligt solidaritetsbidrag baserad på skattepliktiga överskottsvinster som gjorts under räkenskapsåret 2022 från företag och fasta driftställen som endast är verksamma inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna. Bidraget ska vara proportionerligt och lämpligt med hänsyn till den rådande socioekonomiska situationen. Bidraget kommer att finansiera åtgärder som bidrar till att mildra den nuvarande krisen, i en anda av solidaritet mellan medlemsstaterna. Åtgärden kommer att möjliggöra en omfördelning av resurser och ekonomiskt stöd till hushåll och företag för att mildra effekterna av ihållande höga energipriser, minska energiförbrukningen, stödja energiintensiva industrier och vara inriktat på förnybar energi eller energieffektivitet och utveckla unionens energioberoende, vilket gynnar alla medlemsstater. Dessutom utgör de nuvarande avbrotten i gasförsörjningen som påverkar gas- och elpriserna, den ökade efterfrågan på energi till följd av rekordhöga sommartemperaturer, i kombination med minskad tillgång till vissa elproducenter, ett allvarligt problem för försörjningen av en specifik produkt, i det här fallet en energiprodukt. Åtgärden kommer att bidra till att bevara en väl fungerande inre marknad och säkerställa den nödvändiga solidariteten mellan medlemsstaterna. Fördelningen av överskottsvinsterna enligt detta instrument påverkar inte tillämpningen av artikel 107 och artikel 108 i EUF-fördraget.

4. FÖRENLIGHET MED BEFINTLIGA BESTÄMMELSER INOM OMRÅDET

I det föreslagna instrumentet fastställs tillfälliga, proportionella och extraordinära åtgärder. Det kompletterar befintliga relevanta EU-initiativ och EU-lagstiftning samt kompletterar de initiativ som kommissionen redan tagit för att hantera den rådande krisen på energimarknaderna. Det är en logisk följd av befintliga initiativ, som verktygslådan för energipriser⁶⁷ som antogs den 13 oktober 2021 och REPowerEU-planen av den 18 maj 2022, som innehåller en förteckning över åtgärder som medlemsstaterna kan använda för att stödja konsumenterna och som kompletterar initiativet ”Spara gas för en trygg vinter”.

---

⁶ COM (2021) 660 final av den 13 oktober 2021: *Ta itu med stigande energipriser: en verktygslåda för åtgärder och stöd.*

⁷ COM(2022) 236 final.

Dessutom kommer åtgärderna för att minska efterfrågan i den föreslagna förordningen att stödja den nyligen antagna lagringsförordningen (EU) 2022/1032⁸ genom att de minskar behovet av elproduktion från gas och därigenom hjälper medlemsstaterna att bevara de gaslager som erhållits genom påfyllningsskyldigheten och trygga försörjningen under vintern 2022–2023.

Att utvidga tillämpningsområdet för statliga ingripanden i linje med de åtgärder som föreslås i förordningen är motiverat med tanke på hur allvarlig den nuvarande situationen på elmarknaderna är.

Det föreslagna initiativet är ett svar på den ökade bördan i form av högre slutkundspriser för alla elkonsumenter och behovet av att minska efterfrågan och spara gas under vintern till följd av Rysslands krig mot Ukraina.

Med tanke på det föreslagna initiativets utformning, särskilt nivån på och den tillfälliga karaktären hos det föreslagna taket för marknadsintäkter för elproduktion från inframarginell teknik, anser kommissionen att förslaget är förenligt med målen i den europeiska klimatlagen.

5. FÖRENLIGHET MED UNIONENS POLITIK INOM ANDRA OMRÅDEN

Förslaget är en extraordinär åtgärd som ska tillämpas under en begränsad tid och som är förenlig med en bredare uppsättning initiativ för att stärka unionens energiresiliens och minska risken för eller effekterna av eventuella krissituationer. Förslaget bevarar den inre marknadens funktion och äventyrar inte dess integritet, eftersom fungerande gränsöverskridande energimarknader är avgörande för att säkerställa försörjningstryggheten i en situation med försörjningsbrist. Att åstadkomma en mer samordnad minskning av efterfrågan på el är också i linje med kommissionens ambition i den gröna given och följer samma principer och mål som beskrivs i initiativet ”Spara gas för en trygg vinter”. Slutligen är förslaget förenligt med konsumentskyddsprinciperna, som syftar till att säkerställa överkomliga energipriser för konsumenter i hela EU.

6. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORTIONALITETSPRINCIPEN

Rättslig grund

---

⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1032 av den 29 juni 2022 om ändring av förordningarna (EU) 2017/1938 och (EG) nr 715/2009 vad gäller gaslagring, EUT L 173, 30.6.2022, s. 17.

Den rättsliga grunden för detta instrument är artikel 122.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*).

De nuvarande avbrotten i gasförsörjningen och de effekter på gas- och elpriserna detta lett till, och den ökade efterfrågan på energi till följd av rekordhöga temperaturer i sommar i kombination med minskad tillgång till vissa elproducenter utgör ett allvarligt problem i försörjningen av energiprodukter – i detta fall energi – i enlighet med artikel 122 i EUF-fördraget. De kraftigt stigande elpriserna pressar konsumenter och företag hårt, och om inga åtgärder vidtas riskerar de att nå ohållbara nivåer, vilket skulle kunna få betydande bredare sociala och ekonomiska konsekvenser. EU-ländernas ledare och kommissionen har konstaterat att det finns ett akut behov av ytterligare åtgärder för att mildra effekterna för EU-medborgarna och för bättre beredskap inför vintern.

De tillfälliga åtgärderna enligt förslaget till förordning införlivar solidaritetsprincipen på energiområdet och gör det möjligt för medlemsstaterna att ha en samordnad strategi för att skydda konsumenterna utan att äventyra den inre elmarknadens funktion.

För att undvika betydande snedvridningar av den inre marknaden och leveranskedjorna, vilket skulle kunna öka risken för försörjningstryggheten under vintern, är det mycket viktigt att alla medlemsstater så snart som möjligt agerar gemensamt och solidariskt. Alla medlemsstater har påverkats negativt av den nuvarande krisen, men alla har inte lika stor ekonomisk förmåga att stödja konsumenterna. Detta kan leda till en situation där vissa medlemsstater ger stöd till konsumenter, medan andra kanske inte har resurser att göra det eller tvekar att ingripa med åtgärder som kan inverka negativt på den inre elmarknaden.

En samordnad insats för att minska efterfrågan och omfördela intäktsöverskott till konsumenter i svårigheter är det bästa sättet att ta itu med problemen inför vintern. Genom att samordna åtgärder för minskad efterfrågan, bevara förmågan att importera el vid behov och använda intäktsöverskott för att stödja konsumenter kommer medlemsstaterna att kunna tillgodose behovet av bättre stöd till konsumenter och företag och därigenom mildra effekterna av inflationen i hela ekonomin och stärka resiliensen på EU:s inre marknad. Samordnade åtgärder är också nödvändiga för att bidra till bättre betalningsförmåga hos medborgare och företag och därigenom dämpa inflationens inverkan på hela unionens ekonomi. Alla medlemsstater bör dela bördan och bidra till de gemensamma insatserna för att stödja kunderna för att undvika att undergräva den inre marknadens principer.

Även om medlemsstaterna påverkas på olika sätt av hur gasbristen påverkar elpriserna måste alla medlemsstater förbinda sig att vidta denna åtgärd att minska sin elförbrukning i samma utsträckning. Samordnade insatser på EU-nivå för att minska efterfrågan på el i hela EU kommer att minska den totala elförbrukningen i hela unionen, vilket leder till lägre grossistpriser på el och därmed lägre priser för konsumenterna. Den minskade efterfrågan på el då efterfrågan är som störst kommer också att leda till ett minskat behov av gaseldade kraftverk, eftersom den totala efterfrågan på el kommer att minska. En sådan samordnad reaktion kommer att utnyttja möjligheterna till elbesparingar i EU, vilket inte skulle vara möjligt i samma utsträckning utan samordnade åtgärder på EU-nivå från medlemsstaternas sida. Alla medlemsstater kommer att bidra till de gemensamma insatserna för att sänka priserna och förebygga risker för försörjningstryggheten. Eftersom medlemsstaternas elsystem är i hög grad ihopkopplade på den inre marknaden för el, måste alla medlemsstater bidra till att minska efterfrågan om åtgärden ska bli effektiv.

I samma anda kommer solidariteten mellan medlemsstaterna, genom ett enhetligt tak för intäkterna från inframarginell produktionsteknik, att generera intäkter för medlemsstaterna för att finansiera åtgärder till stöd för elslutkunder, samtidigt som prissignalerna på marknaderna i Europa behålls och den gränsöverskridande handeln upprätthålls. Den kommer därför att säkerställa att el i Europa fortsätter att distribueras dit där den behövs mest och att billig el exporteras till medlemsstater där elproduktionen är dyrare. En sådan samordnad insats från medlemsstaternas sida befäster därför principen om energisolidaritet mellan medlemsstaterna och unionens medborgare.

Denna åtgärd är dessutom förenlig med det nuvarande sättet att handla med och prissätta el i Europa, vilket garanterar att handeln med och delningen av energi förblir intakt, att medlemsstaterna kan fortsätta att förlita sig på sina grannländer för import och att de medlemsstater som har mindre inhemsk produktion och begränsade naturresurser skyddas mer mot riskerna för försörjningsavbrott. Det är därför motiverat att grunda det föreslagna instrumentet på artikel 122.1 i EUF-fördraget.

Den extrema prisökningen har lett till en situation där inte bara många hushåll står inför betydande svårigheter att betala sina räkningar, utan den utgör också en allvarlig risk för ekonomin. Eftersom omfattningen av de nuvarande problemen inte har förutsetts i det nuvarande regelverket är det därför lämpligt att tillåta statliga ingripanden i slutkundspriserna även för små och medelstora företag och, på vissa villkor, ingripanden som leder till

prisnivåer som ligger under energileverantörernas kostnader för både hushåll och små och medelstora företag.

Hur gasbristen påverkar elpriserna och möjligheterna att på statlig väg finansiera stödåtgärder skiljer sig dock åt mellan medlemsstaterna. Krisen får därför oproportionerliga effekter i vissa delar av unionen, där kunderna inte kan få tillgång till den energi de behöver när leverantörerna drar sig tillbaka från marknaden. Utan de föreslagna åtgärderna finns det en risk för att endast medlemsstater med budgetutrymme kan ha resurser för att skydda dessa kunder och leverantörer, vilket leder till allvarliga snedvridningar av den inre marknaden. Den enhetliga skyldighet som införs genom den föreslagna förordningen att överföra intäktsöverskott till slutkunder kommer i princip att säkerställa att alla medlemsstater kan skydda sina kunder och använda dessa extra resurser för samma ändamål. Den positiva effekten på energipriserna kommer att gynna den sammanlänkade EU-marknaden och kommer också att bidra till att dämpa inflationstakten. Därför kommer nationella åtgärder i unionens sammanlänkade ekonomi också att innebära fördelar för andra medlemsstater.

För att skydda konsumenter och företag mot kraftigt stigande energipriser i hela unionen och samtidigt bevara en väl fungerande inre marknad och säkerställa den nödvändiga solidariteten mellan medlemsstaterna är det nödvändigt att medlemsstaterna gemensamt inrättar ett samordnat, tillfälligt solidaritetsbidrag som styrs av en gemensam ram och som baseras på skattepliktiga övertvinster som gjorts under räkenskapsåret 2022 för företag och fasta driftställen inom unionens olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorer. Det är därför motiverat att grunda det föreslagna instrumentet på artikel 122.1 i EUF-fördraget. Solidaritetsbidraget gör det åtgärdspaket som ska lanseras i samband med krisinsatserna på energiområdet rättvisare.

Genom detta förslag säkerställs därför att alla medlemsstater samordnar sina insatser. Det återspeglar principen om energisolidaritet, som domstolen nyligen har bekräftat som en grundläggande princip i EU-rätten⁹.

Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)

De planerade åtgärderna i initiativet är helt i linje med subsidiaritetsprincipen. På grund av den betydande osäkerheten på unionens elmarknad och de extraordinära höga priserna till följd av att Ryssland använder gasförsörjning som vapen behövs det åtgärder på unionsnivå. En samordnad strategi genom att minska efterfrågan på el i hela unionen, som en solidarisk

---

⁹ Dom i mål C-848/19 P (Tyskland mot Polen).

handling, är nödvändig för att minimera risken för eventuella större störningar under vintermånaderna då elförbrukningen och elproduktionen från gas kommer att vara högre.

Med tanke på gasförsörjningskrisens ovanlighet och gasens roll som nyckelteknik för att tillgodose efterfrågan på el är det också motiverat med åtgärder på unionsnivå när det gäller elmarknaderna. Medlemsstaterna måste kunna förlita sig på import om och när det behövs under vintern, vilket understryker den inre elmarknadens betydelse. Elen måste fortsätta att distribueras i Europa för att undvika att en kris med höga priser blir en försörjningskris. Elpriserna måste dock vara rimliga och man bör ta itu med de oproportionerliga effekterna på konsumenternas elräkningar. För att bevara elsystemets funktion samt gränsöverskridande handel och investeringar är det både rimligt, lämpligt och proportionerligt med en gemensam strategi som sätter ett tak på intäkterna från inframarginell teknik.

När det gäller el fastställs i detta förslag det slutliga resultat som ska uppnås genom åtgärderna, i form av åtgärder för att minska efterfrågan och rättsligt bindande skyldigheter för energiminskning när elpriserna är som högst samt en begränsning av intäkterna från inframarginell teknik. Samtidigt ger det medlemsstaterna full frihet att välja det effektivaste sättet att uppfylla dessa skyldigheter i enlighet med sina nationella särdrag och ökar medlemsstaternas möjlighet att ingripa i prisregleringen. Närmare bestämt:

- När det gäller minskning av efterfrågan på el fastställs i förslaget till förordning bindande mål som ska uppnås, samtidigt som medlemsstaterna själva får välja hur de ska uppnås.
- När det gäller taket för intäkter för att finansiera stöd till konsumenter fastställs i förslaget till förordning ett enhetligt tak som är tillämpligt i unionen. Medlemsstaterna behåller dock rätten att införa ytterligare begränsningar, så länge de är proportionerliga, inte snedvrider elgrossistmarknadernas funktion, säkerställer att investeringskostnaderna täcks, inte äventyrar investeringssignalerna och är förenliga med unionsrätten. Överintäkterna kommer att användas för att stödja konsumenterna, men medlemsstaterna kommer att ha full frihet att utforma systemen för sådant stöd.
- När det gäller åtgärder för statliga ingripanden i slutkundspriser utvidgar förslaget till förordning faktiskt medlemsstaternas möjligheter att vidta sådana åtgärder jämfört med den nuvarande rättsliga ramen på unionsnivå, vilket är i linje med subsidiaritetsprincipen.

I fråga om åtgärden inom den fossila sektorn är det tillfälliga solidaritetsbidraget ett svar på den utmaning som alla medlemsstater står inför och som för närvarande hanteras på olika sätt, genom att tillhandahålla en ram på europeisk nivå för solidaritetsbidrag. Det gemensamma initiativet på unionsnivå består av ett obligatoriskt införande av ett solidaritetsbidrag i varje medlemsstat för vissa företag och fasta driftställen som huvudsakligen är verksamma inom

olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna. Detta problem kan inte hanteras på lämpligt sätt av medlemsstaterna på egen hand.

Ett solidaritetsbidrag som införs genom denna förordning kommer att öka intäkterna för statsbudgetarna och göra det möjligt för berörda stater att finansiera åtgärder som syftar till att minska bördan i form av höga energikostnader för konsumenter, särskilt utsatta personer och företag. Alla medlemsstater har dock inte infört sådana åtgärder, och innehållet i antagna åtgärder varierar från medlemsstat till medlemsstat.

Ett obligatoriskt solidaritetsbidrag kopplat till överskottsvinster vilket styrs av en gemensam unionsram kommer därför att ge tillräckligt lika villkor i hela unionen och en situation där alla medlemsstaters myndigheter kan få intäkter från sådana överskottsvinster, vilket skulle göra det möjligt för dem att bättre hantera den ovanliga händelsen med kraftigt stigande energipriser som kräver omedelbara åtgärder i alla medlemsstater. Därför skulle ett EU-initiativ ge ett mervärde jämfört med enskilda åtgärder på nationell nivå.

På grund av åtgärdens omfattning och effekter kan den därför uppnås bättre på unionsnivå, varför unionen får vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen.

Proportionalitetsprincipen

Initiativet överensstämmer med proportionalitetsprincipen. Inom ramen för artikel 122.1 i EUF-fördraget är den politiska interventionen anpassad till den ekonomiska situationen och står i proportion till omfattningen och arten av de fastställda problemen och hur de fastställda målen ska uppnås.

Med tanke på den mycket ovanliga geopolitiska situationen och det betydande hotet mot medborgarnas försörjning och EU:s ekonomi finns det ett tydligt behov av samordnade åtgärder. Samordnade insatser för att minska den totala elförbrukningen och elförbrukningen då efterfrågan är som störst, sätta ett tak på intäkterna för inframarginella elproducenter och ge medlemsstaterna större utrymme för statliga ingripanden i prissättningen för slutkunder är lämpliga sätt att minska det rådande uppåttrycket på elpriserna som missgynnar konsumenterna. Samtidigt går det inte att tänka sig andra, mindre ingripande åtgärder som skulle uppnå målet lika effektivt.

Det föreslagna solidaritetsbidraget är förenligt med proportionalitetsprincipen genom att det inte går utöver vad som är nödvändigt för att uppnå målen. Det bygger på ett beräkningsunderlag och en beräkningssats som säkerställer att vinster delvis omfattas av ett

sådant bidrag utan att det i onödan hindrar energiföretagen inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna från att använda sådana överskottsvinster för investeringar eller för att garantera företagens fortlevnad. Därför är den sats som föreslås i förordningen begränsad till en tredjedel av den skattepliktiga vinsten, efter det att en buffert har tillämpats på skattebasen. Men för att se till att de särskilda omständigheterna i enskilda medlemsstater respekteras är den föreslagna satsen en minimisats och medlemsstaterna får tillämpa en högre sats om de anser det nödvändigt.

Vidare är solidaritetsbidraget tillfälligt och begränsat till de överskottsvinster som gjorts under räkenskapsåret 2022 och gäller endast på överskott i olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna, med beaktande av oväntade vinster till följd av oförutsägbara omständigheter. De medlemsstater som redan har en nationell avgift eller skatt som överstiger den föreslagna satsen för solidaritetsbidraget får fortsätta att tillämpa den befintliga högre satsen för att ta hänsyn till de nationella särdrag som ledde till deras antagande av den högre satsen.

Förslaget går därför inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå de mål som fastställts i det nuvarande rättsliga instrumentet. De föreslagna åtgärderna anses vara proportionerliga och bygger i möjligaste mån på befintliga initiativ som har välkomnats av medlemsstaterna.

Val av instrument

Med tanke på energikrisens omfattning, de sociala, ekonomiska och finansiella effekterna och hur brådskande det är att mildra dem, anser kommissionen att det är lämpligt att agera genom en förordning med allmän räckvidd och som är direkt och omedelbart tillämplig. Detta skulle leda till en omedelbar, enhetlig och unionsomfattande samarbetsmekanism.

7. SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

Samråd med berörda parter

Eftersom förslaget är politiskt känsligt och det brådskar att utarbeta förslaget så att det kan antas av rådet i tid, kunde ett särskilt samråd med berörda parter inte genomföras.

Kommissionen planerar dock att samarbeta med berörda parter, framför allt energiintensiva industrier, så att denna förordning genomförs på ett lyckat sätt.

Eftersom de åtgärder som vidtas vid en krissituation är tillfälliga och måste antas så snart som möjligt kunde ingen konsekvensbedömning genomföras.

Grundläggande rättigheter

Förslaget förväntas inte få några negativa konsekvenser för de grundläggande rättigheterna. Åtgärderna enligt detta instrument kommer inte att påverka rättigheterna för kunder som kategoriseras som skyddade enligt förordning (EU) 2017/1938, som omfattar alla hushållskunder. Taket för intäkter och införandet av ett tillfälligt solidaritetsbidrag i den föreslagna förordningen tar dessutom full hänsyn till behovet av att skydda berättigade förväntningar och befintliga investeringar, och kommer därför inte att äventyra rätten att äga och använda lagligen förvärvad egendom. Instrumentet kommer att göra det möjligt för medlemsstaterna att minska de risker som är förknippade med gasbristen och de höjda energipriser som bristen leder till och som annars skulle få stora konsekvenser för ekonomin och samhället. Genom att säkerställa att leverantörer som är skyldiga att sälja el till priser under kostnadsnivån kompenseras, ser man till att de inte berövas sina grundläggande rättigheter. Detta får dock inte påverka tillämpningen av reglerna om statligt stöd.

8. BUDGETKONSEKVENSER

Detta förslag kräver inga ytterligare anslag från EU:s budget.

9. ÖVRIGA INSLAG

Ej tillämpligt.

Förslag till

RÅDETS FÖRORDNING**om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 122.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

- (1) Mycket höga priser på elmarknaderna har noterats sedan september 2021. Såsom Europeiska unionens byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) angav i sin bedömning av utformningen av EU:s grossistmarknad för el i april 2022¹⁰ är detta främst en följd av det höga priset på gas, som används som insatsvara för elproduktion. Naturgaseldade kraftverk behövs ofta för att tillgodose efterfrågan på el när efterfrågan är som störst under dygnet eller när de volymer el som produceras med hjälp av annan teknik, t.ex. från kärnkraft, vattenkraft eller variabla förnybara energikällor, inte räcker till för att täcka efterfrågan. Upptrappningen av Rysslands militära aggression mot Ukraina, en avtalsslutande part i energigemenskapen, har pågått sedan februari 2022 och lett till en markant minskning av gasleveranserna. Den ryska invasionen av Ukraina har också skapat osäkerhet om tillgången på andra råvaror, såsom stenkol och råolja, som används i kraftverksanläggningar. Detta har lett till betydande ytterligare ökning av och volatilitet hos elpriset.
- (2) Den senaste tidens betydligt minskade leveransvolym av gas och ökade avbrott i gasleveranserna från Ryssland pekar på en betydande risk för att de ryska gasleveranserna kan komma att fullständigt upphöra inom en snar framtid. För att öka unionens försörjningstrygghet antog rådet förordning (EU) 2022/1369¹¹ som innehåller bestämmelser om en frivillig minskning av efterfrågan på naturgas med 15 % under den kommande vintern och ger rådet möjlighet att tillkännage unionsberedskap med avseende på försörjningstryggheten, varvid en minskning av efterfrågan på gas skulle bli obligatorisk.
- (3) Parallellt med detta har de exceptionellt höga temperaturer som noterades sommaren 2022 pressat upp efterfrågan på el för kylning och ökat trycket på elproduktionen, samtidigt som elproduktion som bygger på viss teknik har legat betydligt under historiska nivåer på grund av tekniska och väderberoende omständigheter. Detta beror främst på en exceptionell torka som lett till i) ett bortfall av elproduktion från

¹⁰

https://acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER's%2520Final%2520Assessment%2520of%2520the%2520EU%2520Wholesale%2520Electricity%2520Market%2520Design.pdf

¹¹ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

kärnkraftverk i olika medlemsstater till följd av bristen på tillgängligt kylvatten, ii) knapp vattenkraftproduktion och iii) låga vattennivåer i större floder, vilket har haft en negativ inverkan på transporten av råvaror som används som insatsbränsle för elproduktion. Denna situation, utan motstycke, innebär att mängden el som produceras från naturgaseldade kraftverk har varit fortsatt hög och bidragit till exceptionellt och onormalt höga elpriser i grossistledet. Trots den minskade tillgången till produktionskapacitet i vissa medlemsstater har handelsutbyten med el mellan medlemsstaterna bidragit till att undvika incidenter rörande försörjningstryggheten och till att minska prisvolatiliteten på EU:s marknader, vilket har stärkt de enskilda medlemsstaternas motståndskraft mot prischocker.

- (4) Prisuppgången på grossistmarknaderna för el har lett till kraftiga öknings av slutkundspriserna på el, som förväntas fortsätta inför nästa uppvärmningssäsong och gradvis spridas vidare till de flesta konsumentavtal. Den kraftiga ökningen av gaspriserna och den därav följande efterfrågan på alternativa bränslen har också lett till en ökning av priserna på andra råvaror såsom olja och kol.
- (5) Alla medlemsstater har påverkats negativt av den nuvarande energikrisen, om än i olika utsträckning. Den skarpa ökningen av energipriserna bidrar avsevärt till den allmänna inflationen i euroområdet och bromsar den ekonomiska tillväxten i unionen.
- (6) Det behövs därför snabba och samordnade åtgärder. Införandet av ett krisverktyg skulle göra det möjligt att tillfälligt minska risken för att elpriserna och elkostnaderna för slutkunderna når nivåer som är ännu mindre hållbara och att medlemsstaterna antar icke samordnade nationella åtgärder som skulle kunna äventyra försörjningstryggheten på unionsnivå och medföra en ytterligare börda för industrin och konsumenterna i unionen. Det krävs en samordnad insats, i en anda av solidaritet, från medlemsstaternas sida under den kommande vintersäsongen 2022–2023 för att mildra effekterna av de höga energipriserna och säkerställa att den nuvarande krisen inte leder till bestående skada för konsumenterna och ekonomin, samtidigt som hållbarheten i de offentliga finanserna bevaras.
- (7) De nuvarande avbrotten i gasleveranserna, den minskade tillgången till vissa kraftverk och de konsekvenser detta får för gas- och elpriserna utgör ett allvarligt försörjningsproblem i fråga om gas- och elenergiprodukter i den mening som avses i artikel 122.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det finns en allvarlig risk för att situationen förvärras ytterligare under den kommande vintersäsongen i fall av ytterligare avbrott i gasleveranserna och en kall vintersäsong som driver upp efterfrågan på gas och el. En sådan ytterligare försämring skulle kunna leda till ett ökat uppåtttryck på priserna på gas och andra energiråvaror, vilket skulle få konsekvenser för elpriserna.
- (8) Det krävs enade och väl samordnade unionsomfattande åtgärder för att hantera den kraftiga ökningen av elpriserna och deras inverkan på hushållen och industrin. Icke samordnade nationella åtgärder skulle kunna påverka den inre energimarknadens funktion, äventyra försörjningstryggheten och leda till ytterligare prisökningar i de medlemsstater som drabbats hårdast av krisen. Att skydda den inre elmarknadens integritet är därför avgörande för att bevara och stärka den nödvändiga solidariteten mellan medlemsstaterna.
- (9) Även om vissa medlemsstater kan vara mer utsatta för effekterna av ett avbrott i de ryska gasleveranserna och de därav följande prisökningarna, kan alla medlemsstater bidra till att begränsa den ekonomiska skada som orsakas av sådana avbrott genom att införa lämpliga åtgärder för att minska efterfrågan. En minskning av efterfrågan på el

på nationell nivå kan ha en positiv effekt på elpriserna i hela unionen, eftersom elmarknaderna är kopplade och besparingar i en medlemsstat därmed gynnar även andra medlemsstater.

- (10) Icke samordnade tak för intäkter från el från producenter med lägre marginalkostnader vilka använder exempelvis förnybar energi, kärnkraft och brunkol (inframarginella producenter) kan leda till betydande snedvridningar mellan producenter i unionen, eftersom producenterna konkurrerar i hela EU på en kopplad elmarknad. Genom ett åtagande om ett gemensamt unionsomfattande tak för överintäkter kommer sådana snedvridningar att undvikas. Dessutom kan inte alla medlemsstater stödja konsumenterna i samma utsträckning på grund av begränsade ekonomiska resurser, medan vissa elproducenter samtidigt kan fortsätta att ha betydande överintäkter. Solidariteten mellan medlemsstaterna, genom ett enhetligt tak för intäkterna från inframarginell produktionsteknik, kommer att generera intäkter för medlemsstaterna för att finansiera åtgärder till stöd för elslutkunder såsom hushåll, små och medelstora företag och energiintensiva industrier, samtidigt som prissignalerna på marknaderna i Europa bevaras och den gränsöverskridande handeln upprätthålls.
- (11) Med tanke på den extrema ökningen av slutkundspriserna på gas och el är statliga ingripanden för att skydda konsumenterna i slutledet särskilt viktiga. Gasförsörjningsbristernas inverkan på elpriserna och möjligheterna att finansiera stödåtgärder från statsbudgeten skiljer sig dock åt mellan medlemsstaterna. Om endast vissa medlemsstater med tillräckliga resurser kan skydda dessa kunder och leverantörer skulle detta leda till allvarliga snedvridningar av den inre marknaden. En enhetlig skyldighet att överföra överintäkterna till slutkunderna gör det möjligt för alla medlemsstater att skydda sina konsumenter. Den positiva effekten på energipriserna kommer att ha en positiv inverkan på den sammanlänkade EU-marknaden och bidrar också till att dämpa inflationstakten. Nationella åtgärder i en anda av solidaritet, i unionens sammanlänkade ekonomi, kommer därför också att ha en positiv effekt i andra medlemsstater.
- (12) Den åtgärd som består i solidaritetsbidraget från fossilbränsleföretag med verksamhet inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorn är en exceptionell och strikt tillfällig åtgärd. I den nuvarande situationen förefaller det lämpligt att åtgärder vidtas på unionsnivå för att mildra de kraftigt stigande energiprisernas direkta ekonomiska effekter på offentliga myndigheters budgetar, konsumenter och företag i hela unionen.
- (13) Solidaritetsbidraget är ett lämpligt sätt att hantera övervinster som uppkommit på grund av oförutsedda omständigheter. Dessa vinster motsvarar inte någon regelbunden vinst som dessa enheter skulle ha fått eller skulle kunna ha förväntat sig att få under normala omständigheter om de oförutsedda händelserna på energimarknaderna inte hade ägt rum. Införandet av ett solidaritetsbidrag utgör därför en gemensam och samordnad åtgärd som i en anda av solidaritet ger nationella myndigheter möjlighet att generera ytterligare intäkter för att ge ekonomiskt stöd till hushåll och företag som drabbats hårt av de kraftigt stigande energipriserna, samtidigt som lika villkor säkerställs i hela unionen och på den inre marknaden. Solidaritetsbidraget bör tillämpas parallellt med de vanliga bolagsskatter som varje medlemsstat tar ut av de berörda företagen.
- (14) För att säkerställa samstämmighet mellan olika energipolitiska områden bör åtgärderna fungera som ett paket av åtgärder som är beroende av och förstärker varandra. Alla medlemsstater bör kunna stödja konsumenterna på ett målinriktat sätt, genom intäktsöverskottet till följd av taket för marknadsintäkter för inframarginell

elproduktion, genom att minska efterfrågan på el, vilket bidrar till att sänka energipriserna, och genom intäkterna från ett solidaritetsbidrag som tas ut från fossilbränsleföretag med verksamhet inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorn. Samtidigt bör en lägre efterfrågan ha positiva effekter när det gäller att minska riskerna för försörjningstryggheten, i linje med målen i direktiv (EU) 2019/944.

- (15) Medlemsstaterna bör därför sträva efter att minska den totala bruttoelförbrukningen från alla konsumenter, även de som ännu inte har smarta mätersystem eller anordningar som gör det möjligt för dem att kontrollera sin förbrukning under vissa timmar under dygnet.
- (16) För att bevara bränslelagren för elproduktion och särskilt rikta in sig på de timmar då elförbrukningen kostar mest, då gaseldad elproduktion har en särskilt betydande inverkan på marginalpriset, bör varje medlemsstat minska sin bruttoelförbrukning under fastställda högpristimmar.
- (17) Baserat på den typiska elförbrukningsprofilen då efterfrågan är som störst skulle ett bindande mål på 5 % under högpristimmarna säkerställa att medlemsstaterna särskilt riktar sig till konsumenter som kan erbjuda flexibilitet genom erbjudanden om minskad efterfrågan på timbasis, inbegripet via aggregatorer. Därför bör en aktiv minskning av efterfrågan på el med minst 5 % under utvalda timmar leda till minskad gasförbrukning och en smidigare fördelning av efterfrågan mellan timmar, vilket påverkar marknadspriserna per timme.
- (18) Medlemsstaterna bör ha rätt att välja lämpliga åtgärder för att uppnå målen för minskad efterfrågan så att de kan återspegla nationella särdrag. När medlemsstaterna utformar åtgärder för att minska efterfrågan på el bör de säkerställa att sådana åtgärder är utformade så att de inte undergräver unionens elektrifieringsmål enligt meddelandet *Kraft till en klimatneutral ekonomi: En EU-strategi för integrering av energisystemet*. Elektrifiering är avgörande för att minska EU:s beroende av fossila bränslen och säkerställa Europeiska unionens långsiktiga strategiska oberoende, eftersom detta leder till att energikrisens omfattning begränsas och till att framtida energikriser förhindras. Åtgärder för att minska bruttoelförbrukningen kan inbegripa nationella informationskampanjer, offentliggörande av riktad information om den förväntade situationen i elsystemet, regleringsåtgärder som begränsar icke nödvändig energiförbrukning och riktade incitament för att minska elförbrukningen.
- (19) När medlemsstaterna fastställer lämpliga åtgärder för att minska efterfrågan under högpristimmar bör de särskilt överväga marknadsbaserade åtgärder såsom auktioner eller anbudsförfaranden, genom vilka de skulle kunna ge incitament till en minskning av förbrukningen på ett ekonomiskt verkningsfullt sätt. För att säkerställa ett verkningsfullt och snabbt genomförande skulle medlemsstaterna kunna använda befintliga initiativ och utvidga befintliga system för att utveckla efterfrågefleksibilitet. De åtgärder som vidtas på nationell nivå skulle också kunna inbegripa ekonomiska incitament eller ersättning till berörda marknadsaktörer, om en påtaglig minskning av efterfrågan uppnås utöver den förväntade normala förbrukningen.
- (20) För att bistå och ge vägledning till medlemsstater som genomför de nödvändiga efterfrågeminskningar som fastställs i denna förordning bör kommissionen underlätta utbytet av bästa praxis mellan medlemsstaterna.
- (21) Med tanke på den extraordinära och plötsliga ökningen av elpriserna och den överhängande risken för ytterligare ökningar bör medlemsstaterna omedelbart vidta de

åtgärder som krävs för att uppnå en minskning av bruttoelförbrukningen i syfte att underlätta snabba prissänkningar och minimera användningen av fossila bränslen.

- (22) På dagen före-grossistmarknaden är de minst dyra kraftverken först i inmatningsordningen, men det pris som alla marknadsaktörer erhåller fastställs på grundval av den sista anläggning som behövs för att täcka efterfrågan, dvs. den som har de högsta marginalkostnaderna när marknaden klareras. Den senaste tidens stegring av priserna på gas och stenkolk har lett till en exceptionell och varaktig ökning av de priser till vilka gas- och koleldade kraftproduktionsanläggningar lämnar bud på dagen före-grossistmarknaden. Detta har i sin tur lett till exceptionellt höga priser på dagen före-marknaden i hela unionen, eftersom det ofta är dessa anläggningar som har de högsta marginalkostnaderna som behövs för att tillgodose efterfrågan på el.
- (23) Med tanke på betydelsen av priset på dagen före-marknaden som referens för priset på andra grossistmarknader för el, och det faktum att alla marknadsaktörer erhåller clearingpriset, har aktörer som använder teknik med betydligt lägre marginalkostnader sedan Rysslands invasion av Ukraina i februari 2022 konsekvent redovisat höga intäkter, som ligger långt över vad de förväntade sig när de fattade investeringsbeslutet.
- (24) I en situation där konsumenterna utsätts för extremt höga priser som också skadar unionens ekonomi är det nödvändigt att tillfälligt begränsa de extraordinära marknadsintäkterna för producenter med lägre marginalkostnader genom att tillämpa ett tak för sådana marknadsintäkter som uppnås genom försäljning av el inom unionen.
- (25) Nivån på taket för intäkterna bör inte äventyra förmågan hos de producenter på vilka det tillämpas, inbegripet producenter av förnybar energi, att täcka sina investerings- och driftskostnader, och den bör bibehålla och stimulera framtida investeringar i den kapacitet som behövs för ett koldioxidsnålt och tillförlitligt elsystem. Ett enhetligt tak för intäkterna i hela unionen är nödvändigt för att bevara en fungerande inre elmarknad, eftersom det skulle upprätthålla prisbaserad konkurrens mellan elproducenter på grundval av olika tekniker, särskilt för förnybara energikällor.
- (26) Tillfälliga och kortvariga pristoppar kan anses vara ett normalt inslag på en elmarknad och användbara för vissa investerare för att de ska få tillbaka sina produktionsinvesteringar, men den extrema och bestående prisökningen sedan februari 2022 skiljer sig emellertid markant från en normal marknadssituation med tillfälliga pristoppar. Taket bör därför inte sättas under marknadsaktörernas rimliga förväntningar på den genomsnittliga elprisinivån under de timmar då efterfrågan på el var som högst, före Rysslands invasion av Ukraina. Före februari 2022 låg förväntningarna på de genomsnittliga topppriserna på grossistmarknaden för el konsekvent avsevärt under 180 EUR per MWh i hela unionen, och så har varit fallet de senaste årtiondena, trots skillnaderna i elpriser mellan regioner i unionen. Eftersom marknadsaktörernas ursprungliga investeringsbeslut fattades på grundval av en förväntan om att priserna i genomsnitt då efterfrågan är som störst skulle vara lägre än den nivån, innebär det fastställda taket på 180 EUR per MWh en nivå som ligger långt över de ursprungliga förväntningarna på marknaden. För att säkerställa att intäktstaket inte står i strid med den inledande bedömningen av investeringarnas lönsamhet måste en marginal lämnas på det pris som investerarna rimligen kunde ha förväntat sig.
- (27) Dessutom är taket på 180 EUR per MWh genomgående högre, inklusive en rimlig marginal, än de nuvarande totala utjämnade kostnaderna för att producera energi för alla relevanta produktionstekniker, vilket gör det möjligt för de producenter som omfattas av taket att täcka sina investeringar och driftskostnader. Med tanke på att den

beräkning som valts i detta förslag ger en betydande marginal mellan de rimliga totala utjämnade kostnaderna för att producera energi och intäktstaket kan intäktstaket därför inte förväntas minska investeringarna i ny inframarginell kapacitet.

- (28) Taket bör snarare fastställas för marknadsintäkter än för de totala produktionsintäkterna (inklusive andra potentiella intäktskällor, till exempel inmatningspremier), för att undvika att ett projekts ursprungliga förväntade lönsamhet påverkas avsevärt. Oavsett i vilken avtalsform elhandeln sker bör taket endast tillämpas på realiserade marknadsintäkter. Detta är nödvändigt för att undvika att skada producenter som i praktiken inte drar nytta av de nuvarande höga elpriserna eftersom de har säkrat sina intäkter mot fluktuationer på grossistmarknaden för el. I den mån befintliga eller framtida avtalsenliga skyldigheter, såsom energiköpsavtal för förnybar energi och andra typer av energiköpsavtal eller terminssäkringar, leder till marknadsintäkter från elproduktion som inte överstiger taket, tillämpas inte taket på dem.
- (29) Åtgärden att införa ett tak för intäkterna bör därför inte avskräcka marknadsaktörer från att ingå avtal om köp av förnybar energi. Med tanke på de direkta fördelar som avtalen ger slutkonsumenterna bör medlemsstaterna fortsätta att främja dem genom att använda kommissionens rekommendation av den 18 maj 2022 om påskyndande av tillståndsförfaranden för projekt för förnybar energi och underlättande av energiköpsavtal, samt den praxis som beskrivs i kapitel II i vägledningen i bilagan till rekommendationen.
- (30) Det är nödvändigt att ha ett enhetligt tak för intäkter i hela unionen för att bevara den inre elmarknadens funktion, eftersom den skulle upprätthålla prisbaserad konkurrens i hela unionen mellan elproducenter på grundval av olika tekniker, särskilt avseende förnybara energikällor.
- (31) Även om det kan vara mer effektivt att tillämpa intäktstaket vid den tidpunkt då transaktionerna avräknas, är det kanske inte alltid möjligt, till exempel på grund av skillnader i hur grossistmarknaderna för el är organiserade i medlemsstaterna och över olika tidsramar. För att ta hänsyn till nationella särdrag och underlätta tillämpningen av taket för intäkter på nationell nivå bör medlemsstaterna ha rätt att besluta om de ska tillämpa det antingen när avräkningen av elutbytet äger rum eller därefter.
- (32) Med tanke på att kraftproduktionsanläggningarnas produktionsmix och kostnadsstruktur skiljer sig kraftigt åt mellan medlemsstaterna bör medlemsstaterna fortfarande ha möjlighet att ytterligare begränsa producenternas intäkter, förutsatt att sådana åtgärder är förenliga med unionsrätten.
- (33) Intäktstaket bör tillämpas på teknik med marginalkostnader som ligger under taket, såsom vindkraft, solenergi eller kärnkraft.
- (34) Taket bör inte tillämpas på teknik med höga marginalkostnader som hänger samman med priset på det insatsbränsle som krävs för att producera el, såsom gas- och kolkraftverk, eftersom deras driftskostnader skulle ligga betydligt över taket och tillämpningen av taket skulle äventyra deras ekonomiska bärkraft. För att bibehålla incitamenten för att totalt sett minska gasförbrukningen bör intäktstaket inte heller tillämpas på teknik som direkt konkurrerar med gaseldade kraftverk, i syfte att erbjuda flexibilitet i elsystemet och lägga bud på elmarknaden baserat på deras alternativkostnader, såsom efterfrågeflexibilitet och lagring.

- (35) Intäktstaket bör inte tillämpas på teknik som använder insatsbränslen som ersätter naturgas, såsom biometan, för att inte äventyra omställningen av befintliga gaseldade kraftverk i linje med REPowerEU-målen.
- (36) För att bevara incitamenten för utveckling av innovativ teknik bör intäktstaket inte tillämpas på demonstrationsprojekt.
- (37) I vissa medlemsstater är de intäkter som vissa producenter får redan begränsade genom statliga åtgärder såsom inmatningspriser och dubbelriktade differenskontrakt. Dessa producenter gynnas inte av ökade intäkter till följd av den senaste tidens höjning av elpriserna. Befintliga producenter som omfattas av denna typ av statliga åtgärder bör därför undantas från tillämpningen av intäktstaket. Alla nya åtgärder bör vara förenliga med principerna för den inre marknaden, får inte begränsa den gränsöverskridande handeln och får inte leda till ökad gasförbrukning.
- (38) Alla medlemsstater kan inte genom att tillämpa intäktstaket stödja sina slutkunder i samma utsträckning, på grund av omständigheter som hänger samman med deras beroende av import av el från andra länder, och det är därför nödvändigt att medlemsstater med nettoimport av el som är lika med eller högre än 100 % har möjlighet att ingå avtal om att dela överintäkterna med det främsta exporterande landet i en anda av solidaritet. Sådana solidaritetsavtal bör också ta särskild hänsyn till obalans i handelsförbindelserna.
- (39) Affärsmetoderna, handelsbruket och regelverket inom elsektorn skiljer sig markant från sektorn för fossila bränslen. Med tanke på att taket syftar till att efterlikna det marknadsresultat som producenterna skulle ha kunnat förväntat sig om de globala leveranskedjorna hade fungerat normalt utan de avbrott i gasförsörjningen som har ägt rum sedan februari 2022, är det nödvändigt att åtgärden avseende elproducenter tillämpas på intäkterna från elproduktionen. Eftersom det tillfälliga solidaritetsbidraget däremot är inriktat på lönsamheten för företag verksamma inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna, vilken har ökat betydligt jämfört med tidigare år, är det nödvändigt att solidaritetsbidraget tillämpas på deras vinster.
- (40) Medlemsstaterna bör säkerställa att överintäkterna till följd av tillämpningen av taket på elområdet förs vidare till elslutkunderna för att mildra effekterna av de exceptionellt höga elpriserna. Överintäkterna bör riktas till kunder, inbegripet både hushåll och företag, som drabbats särskilt hårt av höga elpriser. Utan de föreslagna åtgärderna finns det en risk för att endast rikare medlemsstater kommer att ha resurser att skydda sina konsumenter, vilket leder till allvarliga snedvridningar på den inre marknaden.
- (41) De intäkter som erhålls genom tillämpningen av taket kommer att hjälpa medlemsstaterna att finansiera åtgärder såsom inkomstöverföringar, rabatter på räkningar, ersättning till leverantörer för leveranser under kostnadsnivån samt investeringar som leder till en strukturell minskning av förbrukningen, särskilt av el som produceras från fossila bränslen. När stöd beviljas till icke-hushållskunder bör dessa sträva efter att investera i teknik för minskade koldioxidutsläpp, inbegripet förnybar energi, till exempel genom energiköpsavtal eller direkta investeringar i produktion av förnybar energi, eller att investera i energieffektivitet.
- (42) Offentliga interventioner i prissättningen av el utgör i princip en marknadssnedvridande åtgärd. Sådana ingripanden får därför endast genomföras som skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster och omfattas av särskilda villkor. Enligt direktiv 944/2019/EU får reglerade priser tillämpas för hushåll och

mikroföretag, och de får också ligga under kostnadsnivån när det gäller energifattiga och utsatta kunder. I samband med den nuvarande exceptionella ökningen av elpriserna bör dock den verktygslåda med tillgängliga åtgärder som medlemsstaterna har till sitt förfogande för att stödja konsumenterna tillfälligt utvidgas, genom att ge möjlighet att låta de reglerade priserna omfatta små och medelstora företag och tillåta reglerade priser som ligger under kostnadsnivån. En sådan utvidgning skulle kunna finansieras genom intäktstaket.

- (43) Det är viktigt att reglerade priser i detaljistledet, om de ligger under kostnadsnivån, inte innebär diskriminering mellan leverantörer eller medför oskäligen kostnader för dem. Leverantörerna bör därför få skälig ersättning för sina leveranskostnader till reglerade priser, utan att det påverkar tillämpningen av reglerna om statligt stöd. Kostnaderna för reglerade priser under kostnadsnivån bör finansieras med de intäkter som härrör från tillämpningen av intäktstaket. För att undvika att dessa åtgärder ökar efterfrågan på el, och samtidigt tillgodose konsumenternas behov av energi, bör de reglerade priserna under kostnadsnivån bara omfatta en begränsad förbrukning.
- (44) Utan att väsentligt förändra sin kostnadsstruktur och öka sina investeringar har EU-företag och fasta driftställen med en omsättning på minst 75 % inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorn fått kraftigt ökade vinster på grund av de plötsliga och oförutsebara omständigheterna, nämligen kriget, den minskade tillgången på energi och den ökade efterfrågan på grund av rekordhöga temperaturer.
- (45) Det tillfälliga solidaritetsbidraget bör fungera som en omfördelningsåtgärd för att säkerställa att de berörda företag som har genererat övervinster till följd av de oväntade omständigheterna bidrar proportionellt till att mildra energikrisen på den inre marknaden.
- (46) Grunden för beräkningen av det tillfälliga solidaritetsbidraget är de skattepliktiga vinsterna för företag och fasta driftställen som är skatterättsligt hemmahörande i EU inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna i enlighet med bilaterala avtal eller medlemsstaternas nationella skattelagstiftning för det räkenskapsår som inleds den 1 januari 2022 eller senare. Medlemsstater som endast beskattar utdelade företagsvinster bör tillämpa det tillfälliga solidaritetsbidraget på de beräknade vinsterna oberoende av deras utdelning. Räkenskapsåret fastställs med hänvisning till gällande regler i medlemsstaternas nationella lagstiftning.
- (47) Endast vinster under 2022 som överstiger en ökning på 20 % av den genomsnittliga skattepliktiga vinsten under de tre räkenskapsår som börjar den 1 januari 2019 eller senare bör omfattas av solidaritetsbidraget.
- (48) Detta tillvägagångssätt säkerställer att en del av vinstmarginalen, som inte beror på den oförutsebara utvecklingen på energimarknaderna efter utbrottet av det pågående olagliga kriget i Ukraina, skulle kunna användas av de berörda företagen och fasta driftställena för framtida investeringar eller för att säkerställa deras finansiella stabilitet under den pågående energikrisen, även för energiintensiv industri. Genom att på detta sätt fastställa beräkningsunderlaget säkerställs att solidaritetsbidraget i olika medlemsstater är proportionerligt. Genom att fastställa en minimisats säkerställs samtidigt att solidaritetsbidraget är både rättvist och proportionerligt. Det står medlemsstaterna fritt att tillämpa en högre sats om de redan har infört ett solidaritetsbidrag, en solidaritetsavgift eller solidaritetsskatt på skattepliktiga övervinster för energiföretag som omfattas av denna förordning och som skulle överstiga denna sats på 33 % innan denna förordning trädde i kraft. På detta sätt kan

sådana medlemsstater bibehålla den sats de föredrar och anser vara godtagbar och lämplig enligt sina nationella rättssystem.

- (49) Solidaritetsbidraget bör användas för i) ekonomiska stödåtgärder till energislutkunder, särskilt utsatta hushåll, för att mildra effekterna av höga energipriser, ii) ekonomiska stödåtgärder för att bidra till att minska energiförbrukningen, iii) ekonomiska stödåtgärder till företag i energiintensiva industrier, iv) ekonomiska stödåtgärder för att utveckla unionens energiberoende. Medlemsstaterna bör också ges möjlighet att avsätta en andel av intäkterna från det tillfälliga solidaritetsbidraget till gemensam finansiering.
- (50) Användningen av intäkterna för dessa ändamål återspeglar solidaritetsbidragets exceptionella karaktär som en åtgärd som syftar till att minska och mildra energikrisens skadliga effekter på hushåll och företag i hela unionen i syfte att skydda den inre marknaden och förebygga risken för ytterligare fragmentering. De kraftigt stigande energipriserna påverkar alla medlemsstater. Med tanke på skillnaderna i energimix påverkas dock inte alla medlemsstater på samma sätt och alla har inte samma finanspolitiska utrymme att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda utsatta hushåll och företag. I avsaknad av en åtgärd på EU-nivå, såsom ett solidaritetsbidrag, finns det en stor risk för störningar på den inre marknaden och ytterligare fragmentering, vilket skulle vara till skada för alla medlemsstater, med tanke på integreringen av energimarknaderna och värdekedjorna. Att ta itu med energifattigdomen och hantera krisens sociala konsekvenser, särskilt för att skydda arbetstagare i utsatta branscher, är också en fråga om solidaritet mellan medlemsstaterna i unionen. För att maximera solidaritetsbidragets effekt bör intäkterna från detta användas på ett samordnat sätt och/eller via EU:s finansieringsinstrument i en anda av solidaritet.
- (51) Medlemsstaterna bör särskilt inrikta ekonomiska stödåtgärder på de mest utsatta hushållen och företagen, som drabbas hårdast av de kraftigt stigande energipriserna. Detta skulle bevara prisincitamentet att minska efterfrågan på energi och spara energi. Att rikta in sig på de hushåll som är mest utsatta och har begränsad likviditet skulle dessutom ha en positiv effekt på den totala konsumtionen (genom att förhindra alltför stor utträngning av utgifter för andra varor än energi) med tanke på den höga konsumtionsbenägenheten i dessa hushåll. Dessutom bör intäkterna användas för att främja en minskning av energiförbrukningen. I detta hänseende bör intäkterna användas t.ex. för auktioner eller anbudsförfaranden som avser efterfrågeminskning, sänkningar av energislutkundernas kostnader för energiinköp för vissa förbrukningsvolymmer eller främja energislutkunders (däribland både utsatta hushåll och företag) investeringar i förnybar energi, investeringar i energieffektivitet eller annan teknik för minskade koldioxidutsläpp. Intäkterna från solidaritetsbidraget bör också användas för ekonomiskt stöd till företag i energiintensiva industrier och i regioner som är beroende av dessa industrier. Kostnaderna i energiintensiva industrier håller på att skjuta i höjden på grund av den kraftigt stigande energiprisutvecklingen, till exempel inom gödselmedelsindustrin. Ekonomiska stödåtgärder bör villkoras av investeringar i förnybar energi, energieffektivitet eller annan teknik för minskade koldioxidutsläpp. Dessutom bör åtgärder som bidrar till att öka unionens oberoende på energiområdet stödjas med investeringar i enlighet med målen i REPowerEU-meddelandet, särskilt för projekt med en gränsöverskridande dimension.
- (52) Medlemsstaterna skulle också kunna besluta att avsätta en del av intäkterna från det tillfälliga solidaritetsbidraget till den gemensamma finansieringen av åtgärder i syfte att minska energikrisens skadliga effekter, inbegripet stöd för att skydda

sysselsättningen samt omskolning och kompetensutveckling av arbetskraften eller för att främja investeringar i energieffektivitet och förnybar energi, inbegripet i gränsöverskridande projekt. Den gemensamma finansieringen omfattar både en projektbaserad kostnadsfördelning mellan medlemsstaterna och en kanalisering via ett EU-instrument på grundval av att medlemsstaterna frivilligt avsätter intäkter till EU-budgeten i en anda av solidaritet.

- (53) Regelbunden och effektiv övervakning och rapportering till kommissionen är avgörande för att medlemsstaternas framsteg ska kunna bedömas när det gäller uppnåendet av målen för minskad efterfrågan, genomförandet av intäktstaket, användningen av överintäkter och tillämpningen av reglerade priser.
- (54) Medlemsstaterna bör rapportera till kommissionen om tillämpningen av solidaritetsbidraget på sina respektive territorier samt om eventuella ändringar av detta bidrag.
- (55) Medlemsstaterna bör också rapportera om användningen av intäkterna från solidaritetsbidraget. Syftet med detta är särskilt att säkerställa att medlemsstaterna använder intäkterna i enlighet med den användning som föreskrivs i denna förordning.
- (56) Solidaritetsbidraget och EU:s rättsliga ram för detta bör vara av tillfällig karaktär för att hantera den exceptionella och brådskande situation som har uppstått i unionen när det gäller de kraftigt stigande energipriserna. Solidaritetsbidraget bör vara tillämpligt på övervinster som genererats under 2022 för att hantera och mildra de skadliga effekterna av den pågående energikrisen på hushåll och företag. Tillämpningen av solidaritetsbidraget på hela beskattningsåret kommer att göra det möjligt att använda övervinsterna under den relevanta perioden för att i allmänhetens intresse mildra konsekvenserna av energikrisen, samtidigt som de berörda företagen ges ett skäligt mått av vinst.
- (57) Solidaritetsbidraget bör endast tillämpas på räkenskapsåret 2022. Senast den 15 oktober 2023, när de nationella myndigheterna har en uppfattning om insamlingen av solidaritetsbidrag, kommer kommissionen att se över situationen och lägga fram en rapport för rådet.
- (58) Om en medlemsstat har svårigheter när det gäller att tillämpa förordningen, särskilt det tillfälliga solidaritetsbidraget, bör den vid behov samråda med Europeiska kommissionen i enlighet med artikel 4 i fördraget om Europeiska unionen.
- (59) Volatiliteten i underliggande gaspriser skapar svårigheter för energiföretag som är verksamma på eltermensmarknader, särskilt när det gäller att få tillgång till lämpliga säkerheter. I samarbete med Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten och Europeiska bankmyndigheten håller Europeiska kommissionen på att bedöma frågor som rör godtagbarheten av säkerheter och marginalsäkerheter och möjliga sätt att begränsa överdriven volatilitet på intradagsmarknaden.
- (60) Åtgärderna i denna förordning är dessutom förenliga med Europeiska kommissionens kompletterande och pågående arbete med den långsiktiga marknadsutformning som tillkännagavs i meddelandet *Kortsiktiga interventioner på energimarknaden och långsiktiga förbättringar av elmarknadens utformning*, som offentliggjordes i samband med REpowerEU-planen av den 18 maj 2022.
- (61) Med tanke på energikrisens omfattning, dess sociala, ekonomiska och finansiella konsekvenser och behovet av snara åtgärder bör denna förordning av brådskande skäl träda i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

- (62) Med tanke på den exceptionella karaktären hos de åtgärder som fastställs i denna förordning och behovet av att tillämpa dem särskilt under vintersäsongen 2022–2023 bör förordningen tillämpas under ett år efter det att den har trätt i kraft.
- (63) Eftersom målen för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna själva utan snarare kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

INNEHÅLL OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Innehåll

Genom denna förordning inrättas en krisintervention för att mildra effekterna av höga energipriser genom exceptionella, riktade och tidsbegränsade åtgärder. Dessa åtgärder syftar till att minska elförbrukningen, att begränsa de marknadsintäkter som vissa producenter får från elproduktion och omfördela dem till slutkunder på ett målinriktat sätt, att göra det möjligt för medlemsstaterna att tillämpa offentliga interventioner i prissättningen på leveranser av el till hushåll och små och medelstora företag, och att fastställa regler för ett tillfälligt solidaritetsbidrag för EU-företag och fasta driftställen med verksamhet främst inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna i syfte att bidra till överkomliga energipriser för hushåll och företag.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning ska definitionerna i artikel 2 i direktiv (EU) 2019/944 och i artikel 2 i förordning (EU) 2019/943 gälla. Därutöver gäller även följande definitioner:

- (1) *små och medelstora företag*: företag enligt definitionen i artikel 2 i bilagan till kommissionens rekommendation 2003/361/EG¹².
- (2) *bruttoelförbrukning*: den totala försörjningen av el för verksamheter på en medlemsstats territorium.
- (3) *referensperiod*: perioden mellan den 1 november och den 31 mars under de fem på varandra följande år som föregår dagen för denna förordnings ikraftträdande, från och med perioden 1 november 2017–31 mars 2018.

---

¹² Kommissionens rekommendation 2003/361/EG av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

- (4) *högpristimmar*: timmar under dygnet då dagen före-grossistpriserna på el förväntas vara högst, baserat på prognoser från systemansvariga för överföringssystem och nominerade elmarknadsoperatörer.
- (5) *marknadsintäkter*: realiserade intäkter som en producent erhåller i utbyte mot försäljning och leverans av el i unionen, oavsett i vilken avtalsform utbytet sker, inbegripet energiköpsavtal och annan risksäkring mot fluktuationer på grossistmarknaden för el, och exklusive statligt stöd.
- (6) *avräkning*: en betalning som görs och tas emot mellan motparter, mot leverans och mottagande av el i tillämpliga fall, för att fullgöra motparternas respektive skyldigheter enligt en eller flera clearingtransaktioner.
- (7) *behörig myndighet*: behörig myndighet enligt definitionen i artikel 2.11 i förordning (EU) 2019/941.
- (8) *överintäkter*: en positiv skillnad mellan producenternas marknadsintäkter per MWh el och taket på 180 euro per MWh el.
- (9) *avfall*: varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med enligt definitionen i artikel 3.1 i direktiv 2008/98/EG.
- (10) *nettoimport av el*: skillnaden under perioden 1 januari 2021–31 december 2021 mellan den totala elimporten och den totala elexporten dividerat med den totala bruttoproduktionen av el i en medlemsstat.
- (11) *räkenskapsår*: ett beskattningsår, ett kalenderår eller någon annan lämplig period för skatteändamål enligt definitionen i nationell lagstiftning.
- (12) *kund*: en grossist eller slutkund.
- (13) *energislutkund*: en kund som köper energi för eget bruk.
- (14) *elslutkund*: en kund som köper el för eget bruk.
- (15) *stödsystem*: varje instrument, system eller mekanism som tillämpas av en medlemsstat eller en grupp av medlemsstater och som främjar användningen av förnybar energi.
- (16) *ursprungsgaranti* : ett elektroniskt dokument som bevisar för slutkunden att en viss andel av eller mängd energi producerats från förnybara energikällor.
- (17) *verksamhet inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna*: all ekonomisk verksamhet som bedrivs av ett EU-företag eller ett fast driftställe som genererar minst 75 % av omsättningen inom gruvdrift, utvinning, raffinering av olja eller tillverkning av stenkolsprodukter.
- (18) *EU-företag*: ett företag i en medlemsstat som enligt den medlemsstatens skattelagstiftning anses vara skatterättsligt hemmahörande i den medlemsstaten och i enlighet med ett dubbelbeskattningsavtal som ingåtts med ett tredjeland inte anses vara skatterättsligt hemmahörande utanför unionen.
- (19) *fast driftställe*: en stadigvarande plats för affärsverksamhet belägen i en medlemsstat, från vilken ett i en annan stat beläget bolags verksamhet helt eller delvis bedrivs, såvida vinsten från detta driftställe beskattas i den medlemsstat där driftstället är beläget enligt gällande bilateralt skatteavtal eller, om ett sådant avtal saknas, enligt nationell lagstiftning.

- (20) *övervinst*: skattepliktig vinst som härrör från verksamhet i företag eller vid fasta driftställen inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorn och som överstiger en ökning på 20 % av den genomsnittliga vinsten under de tre föregående beskattningsåren.
- (21) *solidaritetsbidrag*: en tillfällig åtgärd avsedd att hantera övervinster för EU-företag och fasta driftställen med verksamhet inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektornerna för att mildra den exceptionella prisutvecklingen på energimarknaderna för medlemsstater, konsumenter och företag.

KAPITEL II

ÅTGÄRDER AVSEENDE ELMARKNADEN

Avsnitt 1

Minskning av efterfrågan

Artikel 3

Minskning av bruttoelförbrukningen

Medlemsstaterna bör sträva efter att genomföra åtgärder för att minska sin totala månatliga bruttoelförbrukning med 10 % jämfört med den genomsnittliga bruttoelförbrukningen under motsvarande månader under referensperioden.

Artikel 4

Minskning av bruttoelförbrukningen under högpristimmar

1. Varje medlemsstat ska för varje månad fastställa högpristimmar motsvarande minst 10 % av alla timmar den månaden.
2. Varje medlemsstat ska minska sin bruttoelförbrukning under de fastställda högpristimmarna. För varje månad ska den minskning som uppnås under de fastställda högpristimmarna uppgå till minst 5 % i genomsnitt per timme. Minskningens målet ska beräknas som skillnaden mellan den faktiska bruttoelförbrukningen under de fastställda högpristimmarna och den bruttoelförbrukning som förutsetts av de systemansvariga för överföringssystemen, utan att hänsyn tas till effekten av de åtgärder som införts för att uppnå det mål som anges i denna artikel.

Artikel 5

Åtgärder för att minska efterfrågan

1. Medlemsstaterna får välja lämpliga åtgärder för att minska bruttoelförbrukningen för att uppnå de mål som fastställs i artiklarna 3 och 4. Åtgärderna ska vara klart

definierade, transparenta, proportionella, icke-diskriminerande och kontrollerbara och ska särskilt

- a) vara marknadsbaserade, omfatta ersättning, i tillämpliga fall vara fastställda genom ett öppet konkurrensutsatt förfarande, inbegripet anbud där vinnande anbudsgivare får ersättning,
- b) endast omfatta ekonomisk ersättning när ersättningen betalas för ytterligare el som inte förbrukats jämfört med den förväntade normala förbrukningen under den aktuella timmen utan anbudet,
- c) inte otillbörligen snedvrider konkurrensen eller hindra den inre marknaden för el från att fungera korrekt,
- d) inte otillbörligen begränsas till specifika kunder eller kundgrupper, inbegripet aggregatorer, i enlighet med artikel 17 i direktiv (EU) 2019/944,
- e) inte otillbörligen hindra processen att ersätta teknik som använder fossila bränslen med teknik som använder el.

Avsnitt 2

Tak för marknadsintäkter och fördelning av överintäkter till slutkunder

Artikel 6

Obligatoriskt tak för marknadsintäkter

1. Producenters marknadsintäkter från elproduktion från de källor som avses i artikel 7.1 ska begränsas till högst 180 euro per MWh producerad el.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att taket omfattar samtliga marknadsintäkter för producenterna, oavsett inom vilka marknadstidsramar transaktionen äger rum och oavsett om elen handlas bilateralt eller på en centraliserad marknadsplats.
3. Medlemsstaterna ska besluta om de ska tillämpa intäktstaket vid avräkningen för energiutbytet eller därefter.
4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 får medlemsstaterna bibehålla eller införa åtgärder som ytterligare begränsar producenternas marknadsintäkter, förutsatt att dessa åtgärder är proportionella, icke-diskriminerande, inte äventyrar investeringssignalerna, säkerställer att investeringskostnaderna täcks, inte snedvrider funktionen hos grossistmarknaden för el och är förenliga med unionsrätten.

Artikel 7

Tillämpning av taket för marknadsintäkter på elproducenter

1. Skyldigheten enligt artikel 6 ska tillämpas på marknadsintäkter från försäljning av el producerad från följande källor:
  - a) Vindenergi.
  - b) Solenergi (termisk solenergi och solcellsenergi).

- c) Geotermisk energi.
  - d) Vattenkraft utan vattenmagasin.
  - e) Biomassabränsle (fasta eller gasformiga biomassabränslen), utom biometan.
  - f) Avfall.
  - g) Kärnenergi.
  - h) Brunkol.
  - i) Råolja och andra oljeprodukter.
2. Det tak som föreskrivs i artikel 6.1 ska inte tillämpas på demonstrationsprojekt eller på producenter vars intäkter per MWh producerad el redan begränsas till följd av statliga åtgärder.
  3. Medlemsstaterna får, särskilt i fall där tillämpningen av det tak som föreskrivs i artikel 6.1 medför en betydande administrativ börda, besluta att taket inte ska tillämpas på producenter som producerar el med kraftproduktionsanläggningar med en installerad kapacitet på högst 20 kW.

Artikel 8

Incitament till avtal om köp av förnybar energi

1. Inom ramen för denna förordning ska medlemsstaterna snabbt undanröja alla omotiverade administrativa hinder eller marknadshinder för avtal om köp av förnybar energi. De ska vidta åtgärder för att påskynda införandet av avtal om köp av förnybar energi, särskilt för små och medelstora företag.
2. Medlemsstaterna ska utforma, planera och införa stödsystem – och ursprungsgarantier – på ett sådant sätt att de är förenliga med, kompletterar och möjliggör avtal om köp av förnybar energi.

Artikel 9

Fördelning av överintäkter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla överintäkter till följd av tillämpningen av taket för marknadsintäkter används på ett målriktat sätt för att finansiera åtgärder som stödjer elslutkunderna genom att mildra effekterna av de höga elpriserna på dessa kunder.
2. De åtgärder som avses i punkt 1 ska vara klart definierade, transparenta, proportionella, icke-diskriminerande och kontrollerbara och får inte motverka skyldigheten att minska bruttoelförbrukningen enligt artiklarna 3 och 4.
3. De åtgärder som avses i punkt 1 kan t.ex. inbegripa
  - a) beviljande av ekonomisk ersättning till elslutkunder för att minska deras elförbrukning, bland annat genom auktioner eller anbudsförfaranden som avser efterfrågeminskning,
  - b) direkta överföringar till elslutkunder,

- c) ersättning till leverantörer som måste leverera el till kunder under kostnadsnivån till följd av en statlig intervention i prissättningen enligt artikel 12,
- d) sänkning av elinköpskostnaderna för elslutkunder för en begränsad mängd förbrukad el,
- e) främjande av elslutkunders investeringar i teknik för minskade koldioxidutsläpp, förnybar energi och investeringar i energieffektivitet.

Artikel 10

Avtal mellan medlemsstaterna

I situationer då en medlemsstats nettoimport av el är lika med eller högre än 100 % ska ett avtal om att dela överintäkterna ingås mellan den importerande medlemsstaten och det huvudsakliga exporterande landet senast den 1 december 2022. Alla medlemsstater får, i en anda av solidaritet, ingå sådana avtal.

Avsnitt 3

Åtgärder avseende detaljhandel

Artikel 11

Tillfällig utvidgning av offentliga interventioner i prissättningen på el till att omfatta små och medelstora företag

Genom undantag från EU:s regler om offentliga interventioner i prissättningen får medlemsstaterna tillämpa offentliga interventioner i prissättningen på leveranser av el till små och medelstora företag. Sådana offentliga interventioner ska

- a) begränsas till 80 % av stödmottagarens högsta årliga förbrukning under de senaste 5 åren och bibehålla ett incitament för att minska efterfrågan,
- b) uppfylla villkoren i artikel 5.4 och 5.7 i direktiv (EU) 2019/944,
- c) i förekommande fall, uppfylla villkoren i artikel 12 i denna förordning.

Artikel 12

Tillfällig möjlighet till prissättning på el under kostnadsnivån

Genom undantag från EU:s regler om offentliga interventioner i prissättningen får medlemsstaterna, när de tillämpar offentliga interventioner i prissättningen på el i enlighet med artikel 5.6 i direktiv (EU) 2019/944 eller artikel 11 i denna förordning, undantagsvis och

tillfälligt fastställa ett pris för elleveranser som är lägre än kostnadsnivån, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Åtgärden omfattar en begränsad förbrukning och bibehåller ett incitament för att minska efterfrågan.
- b) Det förekommer ingen diskriminering mellan leverantörer.
- c) Leverantörerna får ersättning för leveranser under kostnadsnivån.
- d) Alla leverantörer har rätt att tillhandahålla erbjudanden till det reglerade priset på samma villkor.

KAPITEL III

ÅTGÄRDER AVSEENDE OLJE-, KOL-, GAS- OCH RAFFINADERISEKTORERNA

Artikel 13

Stöd till slutkunder genom ett obligatoriskt tillfälligt solidaritetsbidrag

1. Övervinster från verksamheter inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorn ska omfattas av ett tillfälligt solidaritetsbidrag.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att befintliga eller planerade nationella åtgärder med liknande mål som det tillfälliga solidaritetsbidraget enligt denna förordning är förenliga med eller kompletterar de regler om det tillfälliga solidaritetsbidrag som fastställs i denna förordning.
3. Det obligatoriska tillfälliga solidaritetsbidrag som avses i punkt 1 ska tillämpas senast från och med den 31 december 2022.

Artikel 14

Underlag för beräkningen av det tillfälliga solidaritetsbidraget

Det tillfälliga solidaritetsbidraget för EU-företag och fasta driftställen som bedriver verksamhet inom olje-, gas-, kol- och raffinaderisektorerna ska beräknas på skattepliktig vinst, såsom fastställs enligt nationella skatteregler under det räkenskapsår som inleds den 1 januari 2022 eller senare och som överstiger en ökning på 20 % av den genomsnittliga skattepliktiga vinsten, fastställd enligt nationella skatteregler, under de tre räkenskapsår som börjar den 1 januari 2019 eller senare. Om det genomsnittliga årliga resultatet från den period som omfattar de tre räkenskapsår som börjar den 1 januari 2019 eller senare är negativt, ska den genomsnittliga skattepliktiga vinsten vara noll vid beräkningen av det tillfälliga solidaritetsbidraget.

Artikel 15

Sats för beräkningen av det tillfälliga solidaritetsbidraget

1. Den sats som ska tillämpas för att beräkna det tillfälliga solidaritetsbidraget ska vara minst 33 % av det underlag som avses i artikel 14.
2. Det tillfälliga solidaritetsbidraget ska tillämpas utöver de ordinarie skatter och avgifter som är tillämpliga enligt en medlemsstats nationella lagstiftning.

Artikel 16

Användning av intäkter från det tillfälliga solidaritetsbidraget

1. Medlemsstaterna ska använda intäkterna från det tillfälliga solidaritetsbidraget effektivt i tid för följande ändamål:
  - a) Ekonomiska stödåtgärder till energislutkunder, särskilt utsatta hushåll, för att på ett målinriktat sätt mildra effekterna av höga energipriser.
  - b) Ekonomiska stödåtgärder för att bidra till att minska energiförbrukningen, till exempel genom auktioner eller anbudsförfaranden som avser efterfrågeminskning, sänka kostnaderna för energislutkunder för energiinköp för vissa förbrukningsvolym, främja energislutkunders investeringar i förnybar energi, strukturella investeringar i energieffektivitet eller annan teknik för minskade koldioxidutsläpp.
  - c) Ekonomiska stödåtgärder för att stödja företag i energiintensiva industrier, förutsatt att de villkoras av investeringar i förnybar energi, energieffektivitet eller annan teknik för minskade koldioxidutsläpp.
  - d) Ekonomiska stödåtgärder för att utveckla energiberoende, särskilt investeringar i överensstämmelse med REPowerEU-målen, särskilt projekt med en gränsöverskridande dimension.
  - e) Medlemsstaterna får, i en anda av solidaritet, avsätta en del av intäkterna från det tillfälliga solidaritetsbidraget till den gemensamma finansieringen av åtgärder för att minska energikrisens skadliga effekter, inbegripet stöd för att skydda sysselsättningen samt omskolning och kompetensutveckling av arbetskraften eller för att främja investeringar i energieffektivitet och förnybar energi, inbegripet i gränsöverskridande projekt.
2. De åtgärder som avses i punkt 1 ska vara klart definierade, transparenta, proportionella, icke-diskriminerande och kontrollerbara.

Artikel 17

Solidaritetsbidragets tillfälliga karaktär

Det tillfälliga solidaritetsbidrag som tillämpas av medlemsstaterna i enlighet med denna förordning ska vara av tillfällig karaktär. Det ska endast tillämpas på övervinster som genererats under det räkenskapsår som inleddes den 1 januari 2022 eller senare.

KAPITEL IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 18

Övervakning och verkställighet

1. Den behöriga myndigheten i varje medlemsstat ska övervaka genomförandet på sitt territorium av de åtgärder som avses i artiklarna 3, 4, 5, 6, 7, 9, 11 och 12.
2. Så snart som möjligt efter det att denna förordning har trätt i kraft och senast den 1 december 2022 ska medlemsstaterna rapportera till kommissionen om de planerade åtgärder som krävs enligt artikel 5 och de avtal som ingåtts i enlighet med artikel 10.
3. Senast den 15 januari 2023 och därefter varje månad till och med den 15 april 2023 ska medlemsstaterna rapportera till kommissionen om
  - a) den minskning av efterfrågan som uppnåtts i enlighet med artiklarna 3 och 4 och de åtgärder som införts för att uppnå minskningen i enlighet med artikel 5,
  - b) de överintäkter som genererats i enlighet med artikel 6,
  - c) de åtgärder rörande fördelningen av överintäkter som tillämpas för att mildra effekterna av höga elpriser på slutkunderna i enlighet med artikel 9,
  - d) alla offentliga interventioner i prissättningen på el som avses i artiklarna 11 och 12.
4. Medlemsstaterna ska rapportera till kommissionen om följande:
  - a) Införandet av det tillfälliga solidaritetsbidraget i enlighet med artikel 13 senast den 15 oktober 2022.
  - b) Eventuella senare ändringar av åtgärden inom en månad efter offentliggörandet i den nationella officiella tidningen.
  - c) Användningen av intäkterna enligt artikel 16 inom en månad från den tidpunkt då intäkterna har samlats in av medlemsstaterna i enlighet med nationell lagstiftning.

Artikel 19

Översyn

1. Senast den 28 februari 2023 ska kommissionen göra en översyn av kapitel II mot bakgrund av den allmänna situationen avseende elförsörjningen och elpriserna i unionen och för rådet lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten av den översynen. På grundval av den rapporten får kommissionen, om detta är motiverat på grund av de ekonomiska omständigheterna eller elmarknadens funktion i unionen och enskilda medlemsstater, särskilt föreslå att tillämpningsperioden för denna förordning förlängs, att nivån på intäktstaket enligt artikel 6.1 och dess tillämpning på producenter enligt artikel 7 ändras eller att kapitel II ändras på annat sätt.
2. Senast den 15 oktober 2023 ska kommissionen göra en översyn av kapitel III mot bakgrund av den allmänna situationen i sektorn för fossila bränslen och de övervinster som genererats och för rådet lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten av den översynen.

Artikel 20

Ikraftträdande och tillämpning

1. Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Utan att det påverkar behovet av att säkerställa fördelningen av överintäkter i enlighet med artikel 9 och av att använda intäkterna från det tillfälliga solidaritetsbidraget i enlighet med artikel 16, ska denna förordning tillämpas under en period av ett år från och med dess ikraftträdande.

Artiklarna 3, 4, 5, 6, 7, 9 och 10 ska tillämpas från och med den 1 december 2022. Detta ska inte påverka medlemsstaternas möjlighet att tillämpa dem tidigare.

Artiklarna 3, 4, 6 och 7 ska tillämpas till och med den 31 mars 2023.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Bryssel den

*På rådets vägnar
Ordförande*